

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ
ҚАРОРИ

342 «Қутқарув хизмати ва қутқарувчи мақоми тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини амалга ошириш чора-тадбирлари ҳақида

«Қутқарув хизмати ва қутқарувчи мақоми тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунини ижро этиш ҳамда қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари фаолиятини такомиллаштириш мақсадида Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. Қуйидагилар:

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низом 1-иловага мувофиқ;

Қутқарувчиларнинг иш вақти (хизматни ўташ) режимини белгилаш ва уларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш қоидалари 2-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари ҳамда бошқа ташкилотлар уч ой муддатда:

тегишли аттестация комиссияларини тузсинлар ва уларнинг фаолиятини ташкил этсинлар;

ўзларининг норматив-ҳуқуқий ҳужжатларини ушбу қарорга мувофиқлаштирсинлар.

3. Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, давлат ва хўжалик бошқаруви органлари, фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ҳамда бошқа ташкилотлар қутқарув хизматларига ва қутқарув тузилмаларига фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишларини бажаришда ҳар томонлама кўмаклашсинлар.

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2014 й.

4. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б.И. Закиров зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикасининг
Бош вазири**

Ш. МИРЗИЁЕВ

Тошкент ш.,
2014 йил 9 июль,
184-сон

Вазирлар Маҳкамасининг
2014 йил 9 июлдаги 184-сон қарорига
1-ИЛОВА

**Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва
қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари
ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан
ўтказиш тартиби тўғрисида
НИЗОМ**

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу Низом «Қутқарув хизмати ва қутқарувчи мақоми тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ қутқарув хизматларини, профессионал, штатдан ташқари ва жамоат қутқарув тузилмаларини (кейинги ўринларда қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари деб аталади) ҳамда қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, шунингдек қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартибини белгилайди.

2. Ўзбекистон Республикаси фуқаролари тегишли аттестация комиссияларининг қарорига кўра, улар тиббий текширувдан, қутқарувчиларни тайёрлаш дастури бўйича ўқишдан ҳамда жисмоний тайёргарлик бўйича меъёрларни бажаришгандан кейин, аттестация натижалари асосида қутқарувчи мақомига эга бўладилар.

II. Аттестациянинг мақсади ва вазифалари

3. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ҳамда фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини амалга оширишга жалб этиладиган қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш уларнинг табиий ва техноген тусдаги фавқулодда вазиятларга ҳамда уларни бартараф этиш ишларини ўтказишга профессионал тайёрлигини аниқлаш мақсадида амалга оширилади.

Аттестация давомида қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари раҳбарлари ва қутқарувчиларнинг профессионал тайёрлиги даражаси, уларнинг

қутқарув воситалари билан жиҳозланганлиги ва қутқарув ишларини бажаришга тайёрлиги даражаси мажбурий тартибда текширилади. Аттестация натижалари бўйича қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқига тегишли ҳужжатлар берилди.

4. Қуйидагилар аттестациянинг асосий вазифалари ҳисобланади:

қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини бажаришга жалб этишга амалий жиҳатдан тайёрлиги ва имконияти даражасини текшириш;

қутқарувчиларнинг билимлари даражасини, профессионал лаёқатини, жисмоний, руҳий, маънавий тайёрланганлигини ва соғлигининг ҳолатини текшириш;

аттестациядан ўтказиладиганларнинг улар томонидан белгиланган вазифаларни ҳал этиш учун техника, зарур мол-мулк ва асбоб-анжомлар билан жиҳозланганлиги даражасини текшириш.

III. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш органлари

5. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш учун доимий ишлайдиган идоралараро, идоравий ва ҳудудий аттестация комиссиялари ташкил этилади.

Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш ишларини ташкил этиш Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича идоралараро аттестация комиссиясига (кейинги ўринларда Идоралараро аттестация комиссияси деб аталади), ўз таркибида қутқарув хизматларига, қутқарув тузилмаларига эга бўлган вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг идоравий аттестация комиссияларига (кейинги ўринларда идоравий аттестация комиссиялари деб аталади), шунингдек Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича аттестация комиссияларига (кейинги ўринларда ҳудудий аттестация комиссиялари деб аталади) юкланади.

6. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича Идоралараро аттестация комиссиясининг таркиби Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тасдиқланади, унга лавозимига кўра манфаатдор вазирликлар ҳамда идораларнинг ва ушбу Низомнинг 1-иловасига мувофиқ бошқа ташкилотларнинг вакиллари кирадилар.

7. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича идоравий аттестация комиссияларининг таркиби Идоралараро аттестация комиссияси билан келишиб, уларга ушбу Низомнинг 2-иловасига мувофиқ ҳисоб рақамлари берилган ҳолда тегишли вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарлари томонидан тасдиқланади.

8. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича ҳудудий аттестация комиссияларининг таркиби Идоралараро аттестация комиссияси билан келишиб, уларга ушбу Низомнинг 3-иловасига мувофиқ тегишли ҳисоб рақамлари берилган ҳолда тегишли равишда Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши Раиси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимлари томонидан тасдиқланади.

IV. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича идоралараро аттестация комиссияси

9. Идоралараро аттестация комиссияси қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича идоравий ва ҳудудий аттестация комиссиялари фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш, шунингдек қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш мақсадида ташкил этилади.

10. Идоралараро аттестация комиссияси қўйидаги ҳуқуқларга эга:

аттестацияни ташкил этиш ва ўтказиш учун ўз ваколатлари доирасида қарорлар қабул қилиш;

вазирликлар, идоралар ва қутқарув хизматларига, қутқарув тузилмаларига эга бўлган бошқа ташкилотлар томонидан ишлаб чиқиладиган қутқарувчиларни дастлабки тайёрлаш ва қайта тайёрлаш дастурларини кўриб чиқиш ва тасдиқлаш;

қутқарув хизматларига, қутқарув тузилмаларига ва қутқарувчиларга қўйиладиган асосий малака талаблари ва мезонларини кўриб чиқиш ва тасдиқлаш;

вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотлардан ўзига юкланган вазифаларни бажариш учун зарур бўлган қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчилар тўғрисидаги ахборотларни сўраш ва олиш;

давлат органлари ва бошқа ташкилотларда аттестация тизимини такомиллаштириш, қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларнинг функционал мажбуриятлари бўйича ҳаракатланиш, уларнинг техник жиҳозланганлигини ва касбий тайёргарлигини ошириш масалалари бўйича таклифлар киритиш;

идоравий аттестация комиссиялари тузиладиган вазирликлар, идоралар ва ташкилотлар рўйхатига ўзгартиришлар ва қўшимчалар бўйича таклифлар киритиш;

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тегишли Комплекси раҳбари томонидан тасдиқланган режага мувофиқ идоравий ва ҳудудий аттестация комиссиялари фаолиятини, қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларнинг фавқулодда вазиятларда ҳаракат қилиш ҳамда уларни бартараф этиш ишларини амалга оширишни текшириш;

қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларнинг бошланғич, даврий аттестациясининг қоникарсиз яқунлари бўйича навбат-

дан ташқари аттестациясини ўтказиш, шунингдек қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини текширувдан ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилиш;

қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари доимий жойлашган жойларга монеликсиз кириш. Режимли объектларга кириш ҳамда давлат сирларидан иборат бўлган материаллардан ёки қонун билан қўриқланадиган бошқа сирлардан фойдаланиш қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

11. Идоралараро аттестация комиссияси зиммасига қуйидагилар юкланади:

а) қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича идоравий ва ҳудудий аттестация комиссиялари фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш;

б) Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тегишли Комплекси раҳбари томонидан тасдиқланган режага мувофиқ идоравий ва ҳудудий аттестация комиссияларининг, шунингдек қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари фаолиятини текширувдан ўтказиш;

в) идоравий ва ҳудудий аттестация комиссиялари иш режаларини тасдиқлаш;

г) вазирликлар, идоралар ва қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмаларига эга бўлган бошқа ташкилотлар томонидан ишлаб чиқилмайдиган қутқарувчиларни тайёрлаш дастурларини келишиш;

д) тасдиқланган малака даражаси асосида аттестация ўтказиш:

Ўзбекистон Республикасининг барча ҳудудида ҳаракат қиладиган республика даражасидаги қутқарув хизматлари ва профессионал қутқарувчилар тузилмаларини ва уларнинг раҳбарлари таркибини;

«Халқаро тоифадаги қутқарувчи» тоифа даражасини беришга тавсия этилаётган қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш.

12. Идоралараро аттестация комиссиясининг раиси, зарурият бўлганда, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси билан келишган ҳолда Идоралараро аттестация комиссиясининг мавжуд таркибига ўзгартиришлар кириштириш ҳуқуқига эга.

13. Махсус билимларни талаб қиладиган масалаларни ҳолисона ҳал этиш учун Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг тегишли Комплекси раҳбари томонидан Идоралараро аттестация комиссияси тақдимномасига кўра вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг мутахассислари ва олимларидан иборат эксперт гуруҳи ташкил этилиши мумкин.

V. Вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларини аттестациядан ўтказиш бўйича идоравий аттестация комиссиялари

14. Таркибида қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари мавжуд

бўлган вазирликларда, идораларда ҳамда ташкилотларда идоровий аттестация комиссиялари ташкил этилади.

15. Қутқарув хизматига ва қутқарув тузилмаларига мутасаддилик қилувчи вазирликлар, идоралар, ташкилотлар раҳбарининг ўринбосари идоровий аттестация комиссиясининг раиси ҳисобланади.

16. Идоровий аттестация комиссиялари қуйидагиларни аттестациядан ўтказди:

идоровий қутқарув хизматларини;

штатдаги ва штатдан ташқари қутқарув тузилмаларини (вазирлик, идора, ташкилотлар соҳа йўналиши бўйича);

қутқарув тузилмаларининг штатдаги ва штатдан ташқари қутқарувчиларини (вазирлик, идора, ташкилотлар соҳа йўналиши бўйича).

17. Идоровий аттестация комиссиялари, ички идоровий ҳужжатларни ҳисобга олган ҳолда, идоровий қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш тартибини белгилайдилар.

18. Идоровий аттестация комиссиялари Идоралараро аттестация комиссиясига ҳисобот берадилар.

19. Идоровий аттестация комиссиялари Идоралараро аттестация комиссиясига аттестация маълумотлари ва материалларини белгиланган тартибда тақдим этадилар.

VI. Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳрининг қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларини аттестациядан ўтказиш бўйича ҳудудий аттестация комиссиялари

20. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳар ҳокимликлари ҳузурида ҳудудий аттестация комиссиялари ташкил этилади.

21. Ҳудудий фавқулодда вазиятлар бошқарма бошлиғи ҳудудий аттестация комиссиясининг раиси этиб тайинланади.

22. Ҳудудий аттестация комиссиялари қуйидагиларни аттестациядан ўтказди:

ҳудудий даражадаги қутқарув хизматларини, штатдаги ва штатдан ташқари қутқарув тузилмаларини;

ҳудудий даражадаги жамоат қутқарув тузилмаларини;

ҳудудий даражадаги қутқарув хизматларининг, штатдаги, штатдан ташқари ва жамоат қутқарув тузилмаларининг қутқарувчиларини, шунингдек қутқарув тузилмалари таркибига кирмайдиган қутқарувчиларни.

23. Ҳудудий аттестация комиссиялари, зарурат бўлганда, ўз ҳудудларида идоровий ва ҳудудий қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш масаласи бўйича идоровий аттестация комиссиялари билан ўзаро ҳамкорлик қилишлари мумкин.

24. Худудий аттестация комиссиялари Идоралараро аттестация комиссиясига ҳисобот берадилар.

25. Худудий аттестация комиссиялари Идоралараро аттестация комиссиясига аттестация маълумотлари ва материалларини белгиланган тартибда берадилар.

VII. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш

26. Аттестация, аттестация комиссияси томонидан ўтказилади:

бошланғич ва даврий аттестация — қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари муассислари (қатнашчилари) ва раҳбарлари томонидан тақдим этиладиган материаллар асосида навбатдаги йил учун тегишли аттестация комиссиялари томонидан ишлаб чиқиладиган режалар ва жадваллар бўйича;

навбатдан ташқари аттестация — қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқи учун гувоҳномада кўрсатилган бажариладиган қутқарув ишларининг тури ўзгарган тақдирда, шунингдек тегишли аттестация комиссиясининг қарорига кўра, бошланғич, даврий аттестацияда ўтказиладиган ўқув машғулотларининг қониқарсиз натижалари бўйича ҳамда ваколатли шахслар ёки комиссиялар томонидан ўтказилган текширишлар чоғида қутқарув хизматларига, қутқарув тузилмаларига ва қутқарувчиларга қўйиладиган талабларнинг бузилиши ҳолатлари аниқланган тақдирда.

27. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни идоравий ва худудий аттестация комиссиялари томонидан биргаликда аттестациядан ўтказишга йўл қўйилади. Бу ҳолда ҳужжатларни расмийлаштириш, тасарруфида қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси, қутқарувчилар бўлган аттестация комиссиясига юкланади.

28. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини жойлашган жойида, шунингдек қутқарувчиларни текшириш ва аттестациядан ўтказиш учун аттестация комиссиясининг аъзоларидан ёки унинг вакилларидан ишчи гуруҳлар тузишга йўл қўйилади, кейинчалик материаллар тасдиқлаш учун аттестация комиссияларига тақдим этилади.

29. Қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш аттестация комиссияси томонидан амалга оширилади ва ушбу Низомнинг 4-иловасига мувофиқ шакл бўйича баённома билан расмийлаштирилади.

30. Аттестация комиссияси томонидан кўриб чиқилган материаллар ва қутқарув хизматини ёки қутқарув тузилмасини текшириш асосида ушбу Низомнинг 5-иловасига мувофиқ шакл бўйича аттестация далолатномасини тузади, қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси муассислари (қатнашчилари)ни ва раҳбарларини далолатнома билан таништиради.

31. Мазкур Низомнинг 6-иловасига мувофиқ рўйхат бўйича фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини бажариш бўйича уларга юклатилган функцияларни бажаришга қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасининг имкониятлари тўғрисидаги хулосани расмийлаштирилган ҳолда, тегишли аттестация комиссиясининг раиси томонидан далолатнома тасдиқланади.

32. Аттестация якунлари очик овоз бериш йўли билан аниқланади. Қарор аттестация комиссияси мажлисида иштирок этган аттестация комиссияси аъзолари умумий сонининг кўпчилик овози билан қабул қилинади.

33. Аттестация комиссиясининг қарори мажлисида унинг аъзоларининг камида учдан икки қисми қатнашган тақдирда ҳақиқий ҳисобланади. Аттестация натижалари ушбу Низомнинг 7-иловасига мувофиқ шакл бўйича тегишли аттестация комиссияларининг қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни бошланғич, даврий (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтказишни ҳисобга олиш дафтарига ёзилади.

34. Аттестация якунлари тегишли вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг раҳбарларига, хизмат кўрсатилаётган объектнинг раҳбариятига ва юқори аттестация комиссиясига етказилади.

35. Қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси аттестациядан ўтказилгандан сўнг аттестацияни ўтказган комиссия Идоралараро аттестация комиссиясига аттестация далолатномасини, ҳисобга олиш дафтаридан кўчирмани, шунингдек ушбу Низомнинг 8-иловасига мувофиқ шакл бўйича қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси паспортини юборади.

Қутқарувчилар аттестациядан ўтказилгандан сўнг аттестацияни ўтказган комиссия Фавқулодда вазиятлар вазирлигига аттестация далолатномасини юборади.

36. Идоралараро аттестация комиссияси ушбу Низомнинг 9-иловасига мувофиқ шакл бўйича фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқини берувчи гувоҳномани расмийлаштиради. Расмийлаштирилган гувоҳнома тегишли аттестация комиссиясига юборилади, у гувоҳноманинг асл нусхасини аттестациядан ўтказилган қутқарув хизматига, қутқарув тузилмасига тақдим этади. Гувоҳнома, аттестация далолатномаси ва қутқарув хизмати ҳамда қутқарув тузилмасининг паспортлари қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари тўғрисидаги маълумотлар базасига киритиш учун Фавқулодда вазиятлар вазирлигига юборилади.

Қутқарувчиларни рўйхатдан ўтказиш ва ҳисобга олиш, қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқини берадиган ҳужжатларни расмийлаштириш аттестация комиссияси томонидан амалга оширилади.

37. Аттестация натижалари бўйича аттестация комиссиялари томонидан қуйидагилар берилади:

қутқарув хизматларига, қутқарув тузилмаларига — Фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини юритиш ҳуқуқини берадиган гувоҳнома;

қутқарувчиларга — ушбу Низомнинг 10, 11 ва 12-иловаларига мувофиқ шакл бўйича белгиланган намунадаги қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқини берувчи қутқарувчи гувоҳномаси, қутқарувчи дафтарчаси ва жетони.

38. Қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасини аттестациядан ўтказиш натижалари салбий бўлган тақдирда уларга кўрсатиб ўтилган гувоҳнома берилмайди ва маҳрум қилинади.

39. Қутқарувчи аттестациядан ўтказилишини рад этган тақдирда аттес-

тация комиссияси баённома тузади, унда рад этиш сабаблари кўрсатилади, қутқарувчининг гувоҳномаси олиб қўйилади ва қутқарувчининг дафтарчасида тегишли ёзув қайд этилади.

40. Фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқини берувчи гувоҳнома ва қутқарувчилар гувоҳномаси Ўзбекистон Республикасининг ҳудудида ҳақиқийдир.

41. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини текшириш аттестация комиссиялари томонидан ўз ваколатлари доирасида ёки юқори аттестация комиссиясининг кўрсатмаси бўйича амалга оширилади ва уларнинг иш режаларига киритилади. Аттестация комиссиясининг иш режаси бир йил учун тузилади. Қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини текшириш натижалари қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари раҳбарларига етказилади, текширувлар натижалари бўйича кўрсатмалар ижро этиш учун мажбурий ҳисобланади.

42. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларнинг барча тоифалари мажбурий тартибда аттестациядан ўтадилар.

43. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчилар бошланғич, даврий ва навбатдан ташқари аттестациядан ўтказилиши лозим.

Янгидан ташкил этилган қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари, шунингдек қутқарувчи бўлишга қарор қилган фуқаролар бошланғич аттестациядан ўтишлари зарур.

Қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларининг даврий аттестацияси ҳар 5 йилда бир маротаба ўтказилади.

Қутқарувчиларнинг даврий аттестацияси ҳар 3 йилда бир маротаба ўтказилади.

44. Қуйидагилар аттестациядан ўтишлари зарур:

доимий штатдаги қутқарув хизматлари, профессионал қутқарув тузилмалари;

штатдан ташқари ва жамоат қутқарув тузилмалари;

қутқарув хизматлари, профессионал, штатдан ташқари, жамоат қутқарув тузилмаларининг таркибига кирадиган қутқарувчилар, шунингдек қутқарув тузилмалари таркибига кирмайдиган қутқарувчилар.

45. Аттестация қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш бўйича ушбу Низомда белгиланган малакавий талабларга мувофиқ ўтказилади.

VIII. Қутқарув хизматларига ва қутқарув тузилмаларига қўйиладиган талаблар

46. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари уларнинг муассислари (қатнашчилари) томонидан тасдиқланадиган ташкилий-штат тузилмасига мувофиқ бўлишлари керак.

47. Қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари аттестацияга қутқарувчиларнинг ярмидан кўпи (55%) қутқарув хизматининг, қутқарув

тузилмасининг тегишли соҳаси бўйича қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқи учун аттестациядан ўтказилган тақдирда қўйилади.

48. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари фавқулодда вазиятларнинг олдини олиш ва бартараф этиш бўйича ўзларига юкланган вазифалар ва функцияларнинг бажарилишини таъминлайдиган табель техникалари ва транспорт воситалари билан жиҳозланган бўлиши шарт. Жиҳозлаш табели Фавқулодда вазиятлар вазирлиги ва унинг маҳаллий ҳудудий бошқармалари билан келишган ҳолда, қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари муассиси (қатнашчиси)нинг меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатлари билан белгиланади.

49. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари навбатчиликни таъминлайдиган хонага ва асбоб-ускуналарга, хизмат кўрсатиладиган объектлар ва бошқарув органлари билан ишончли алоқага, шахсий таркибни ҳабардор қилиш тизимига, транспортни жойлаштириш жойларига, мол-мулк учун хонага ҳамда моддий воситаларнинг зарур миқдордаги захирасига эга бўлишлари керак.

50. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари умуман қутқарувчилар ва қутқарув хизмати, қутқарув тузилмасининг тегишли тайёргарлик даражасини таъминлаш учун зарур бўлган тайёргарликнинг барча турларини ўтказишга имкон берадиган ўқув-машғулот базаси билан таъминланган бўлишлари шарт. Қутқарувчиларни тайёрлаш учун зарур ўқув-машғулот базаси мавжуд бўлмаган тақдирда ушбу туманда жойлашган бошқа қутқарувчилар хизматлари, қутқарувчилар тузилмаларининг тегишли соҳадаги ўқув-тренировка базасидан фойдаланишга (уни ижарага олишга) йўл қўйилади.

51. Қутқарув хизматлари ва профессионал қутқарув тузилмалари олдиларига қўйилган вазифаларнинг бажарилишини таъминлайдиган навбатчи гуруҳ «доимий тайёргарлик» ҳолатида бўлиши шарт.

IX. Қутқарувчиларга қўйиладиган малака талаблари

52. Қутқарувчилар тиббий кўрикдан ўтганларидан, жисмоний тайёргарлик бўйича меъёрларни бажарганларидан, ўқув дастури бўйича тайёргарликдан ўтганларидан сўнг аттестация натижаларига кўра тегишли аттестация комиссиясининг қарорига мувофиқ қутқарувчи мақоми берилади.

53. Қутқарув хизматларининг, қутқарув тузилмаларининг тоифа даражасини олиш учун синовдан муваффақиятли ўтган раҳбар ва командир-бошлиқлар таркибидаги шахслар ҳам қутқарувчилар ҳисобланадилар.

54. Профессional қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари қутқарувчиларига ички идоравий ҳужжатларда назарда тутилган малака талаблари қутқарув хизматининг ҳамда қутқарув тузилмасининг мақсади ва вазифаларига кўра қўйилади, шунингдек ушбу Низомнинг 13-иловасига биноан меъёрларга мувофиқ жисмоний тайёргарлик бўйича талаблар қўйилади.

55. «Қутқарувчи», «III тоифали қутқарувчи», «II тоифали қутқарувчи»,

«I тоифали кутқарувчи» ва «Халқаро тоифадаги кутқарувчи» тоифа даражалари кетма-кетлиги бўйича берилади. Ихтисослик бўйича иш стажи бошланғич тайёргарлик ёки қайта тайёргарлик тугалланган вақтдан бошлаб ҳисобланади. Кутқарувчилик иш стажига эга бўлмаган, лекин етарли даражада амалий тажрибага эга бўлган ҳамда ўзларига юкланган лавозим вазифаларини сифатли ва тўлиқ ҳажмда бажараётган шахсларга, истисно тариқасида, аттестация комиссияси қарори бўйича «III тоифали кутқарувчи» даражаси берилиши мумкин.

56. Назарий билимларни, амалий кўникмаларни ва маҳоратни текшириш кутқарувчиларни тайёрлашнинг тегишли дастурлари (соҳа бўйича) доирасида амалга оширилади.

57. Агар кутқарувчи кутқарув хизмати, кутқарув тузилмаси ишларини белгиловчи меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни ўзлаштирган бўлса ва бажарилган хизмат вазифаларидан келиб чиққан ҳолда ўзи билиши керак бўлган масалаларга тўғри жавоблар берса, амалий ва бошланғич вазифаларни тўғри хал қила олса, шунингдек махсус авария-кутқарув техникаси ва анжомлари билан ишлай олса унинг назарий ва амалий билимлари етарли деб ҳисобланади.

58. Тайёргарлик турларидан биттаси бўйича қониқарсиз баҳо олган кутқарувчилар кейинги синовларга қўйилмайди. Ушбу шахсларни тоифа даражаси берилиши учун такрорий имтиҳон топширишга камида олти ойдан сўнг қўйилиши мумкин.

59. Ҳар бир кутқарувчи бўйича тоифа даражасини бериш юзасидан синовлар натижалари (тасдиғи) далолатномада акс этирилади, далолатнома аттестация комиссияси аъзолари томонидан имзоланади, унинг бир нусхаси Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигига тақдим этилади.

Аттестация комиссиясининг далолатномаси асосида тегишли раҳбарлар томонидан тоифа даражасини бериш (тасдиқлаш, пасайтириш) ва кутқарувчининг лавозим маошига тегишли қўшимча устама тўғрисида буйруқ чиқарилади.

60. Узрли сабаблар (таътил, хизмат сафари, касаллик) бўйича тоифа малакаларини белгиланган муддатларда тасдиқлай олмаган кутқарувчилар хизматга чиққандан кейин уч ой мобайнида синовларни топшириш ҳуқуқига эга. Кутқарувчига тоифа малакасини бериш (тасдиқлаш, пасайтириш) тўғрисидаги далолатнома имзоланган кун кутқарувчига тоифа даражаси берилган (тасдиқланган, пасайтирилган) сана ҳисобланади.

61. Тоифа даражаси берилган кутқарувчилар уни ҳар уч йилда бир мартаба тасдиқлаши шарт.

62. Тоифа даражасини белгиланган тартибда тасдиқлай олмаган кутқарувчининг тоифа даражаси тегишли аттестация комиссиясининг қарори билан бир даражага пасайтирилади.

63. Тоифа даражасини бериш талабларига касбий номувофиқлигидан далолат берувчи фактлар аниқланганда, шунингдек қўйидаги ҳолатларда ҳам тоифа даражасини бериш ҳуқуқига эга бўлган тегишли аттестация комиссияси томонидан кутқарувчиларнинг тоифа даражаси бекор қилинади ёки пасайтирилади:

техникадан фойдаланишда уларнинг айби билан авария содир бўлганда; авария-қутқарув асбобларидан фойдаланишда техника хавфсизлиги қоидалари қўпол бузилганда;

конунийлик бузилганда ёки қўпол интизомий ҳаракат содир этилганда; аттестация натижалари бўйича қониқарсиз хулосалар чиқарилганда;

текшириш ёки якуний текшириш вақтида махсус, техник ва жисмоний тайёргарлик бўйича қониқарсиз баҳо олганда.

64. Тоифа даражасидан маҳрум этилган ёки тоифа даражаси пасайтирилган қутқарувчилар илгариги даражасини тиклаш учун синовларга улар тоифа даражасидан маҳрум қилинган (пасайтирилган) кундан бошлаб камида олти ой ўтгандан кейин қўйилиши мумкин.

65. «III тоифали қутқарувчи» тоифа даражасини камида бир йил қутқарувчилик иш стажига эга бўлган, махсус дастур бўйича тайёргарликдан ўтган ва аттестация давомида берилган малака талабларига мувофиқлигини тасдиқлаган қутқарувчига берилади.

III тоифали қутқарувчи ўз соҳасига мувофиқ қутқариш ишларини олиб бориш кўникмалари ва услубларини мукаммал билиши шарт.

66. «II тоифали қутқарувчи» малакаси III тоифали қутқарувчи малакаси бўйича камида икки йил иш стажига эга бўлган, махсус дастур бўйича тайёргарликдан ўтган ва аттестация давомида берилган малака талабларига мувофиқлигини тасдиқлаган қутқарувчига берилади.

II тоифа қутқарувчи ўз соҳасига мувофиқ қутқарув ишлари кўникмалари ва методларини, шунингдек қутқарувчилик билимларини мукаммал билиши керак.

67. «I тоифа қутқарувчи» малакаси камида икки йил II тоифа қутқарувчи иш стажига эга бўлган, махсус дастур бўйича тайёргарликдан ўтган ва аттестация давомида берилган малака талабларига мувофиқлигини тасдиқлаган қутқарувчига берилади.

I тоифали қутқарувчи ўз соҳасига мувофиқ қутқарув ишлари кўникмалари ва услубларини, шунингдек қутқарувчилик билимларини мукаммал билиши, шунингдек қутқарув ишларини амалга оширишда раҳбарлик қила олиши шарт.

68. «Халқаро тоифадаги қутқарувчи» малакаси камида икки йил I тоифали қутқарувчи иш стажига эга бўлган, халқаро қутқарув ишлари ва мусобақаларида қатнашган қутқарувчига берилади.

69. «I тоифали қутқарувчи» даражасини бериш ҳудудий ва идоравий аттестация комиссиялари томонидан, «Халқаро тоифадаги қутқарувчи» даражасини — Идораларо аттестация комиссияси томонидан берилади.

Х. Қутқарув хизматларини ва қутқарув тузилмаларини аттестациядан ўтказиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар

70. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини бошланғич (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтказиш учун қуйидагилар тақдим этилади:

ҳаракат қилиш ҳудудининг харитаси;

хизмат кўрсатиладиган объектнинг барча бинолари, иншоотлари, кириш йўллари ва коммуникациялари кўрсатилган режаси;

уларда қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасидан фойдаланиш режалаштирилаётган юқори даражадаги хавфли объектлар, ҳудудларнинг асосий тавсифлари ва башорат қилинаётган фавқулудда вазиятлар турлари;

аттестациядан ўтказилаётган қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмаларига бажариш учун иш турларининг рўйхати;

Низом (устав)нинг нусхаси, қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасининг ташкилий-штат тузилмаси, шахсий таркибнинг бутланганлик рўйхати;

қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси қутқарувчиларининг аттестациядан ўтганлиги тўғрисидаги ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш дафтари-дан (реестрдан) кўчирма;

тезкор махсус автотранспортнинг, бошқа техника ва асбоб-анжомларнинг мавжудлиги ҳамда ҳолати тўғрисидаги ҳужжатлар;

ўқув-моддий базаси (ўқув синфларининг мавжудлиги, уларнинг жиҳозланганлиги, ўқув шахарчасининг схемаси, унинг жойлашган ўрни) тўғрисидаги маълумотлар;

аттестациялар оралиғидаги даврда қутқарувчиларнинг профессионал тайёргарлиги тўғрисидаги маълумотлар.

71. Барча моддий мол-мулклар, техника ва ускуналар аттестация комиссияси томонидан уларнинг тақдим этилган ҳужжатларга мувофиқлиги юзасидан кўриқдан ўтказилади ва текширилади.

72. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини даврий аттестациядан ўтказиш учун қуйидагилар тақдим этилади:

аттестациялар оралиғидаги даврда ўзгартиришлар киритилган ҳужжатлар;

аттестациялар оралиғида қутқарув хизмати, қутқарув тузилмалари томонидан бажарилган ишлар тўғрисидаги маълумотлар киритилган, раҳбар шахслар томонидан имзоланган қутқарув ишларини олиб боришни ҳисобга олиш ва юритиш дафтари;

аттестациялар оралиғидаги даврда қутқарувчиларнинг профессионал тайёргарлиги бўйича ҳисобот ҳужжатлари.

XI. Қутқарувчини аттестациядан ўтказиш учун тақдим этиладиган материаллар

73. Бошланғич (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтказиш учун қуйидагилар тақдим этилади:

тегишли аттестация комиссиясига ариза;

3 x 4 см ўлчамли иккита фотосурат;

қутқарувчининг қутқарувчиларни тайёрлаш махсус дастури бўйича тайёргарликдан ўтганлигини, турли ихтисосларга эгаллигини, спорт разрядлари мавжудлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;

тиббий текширув (шу жумладан психофизиологик текширув) натижа-

ларига кўра экстремал шароитларда ишлашга яроқлилиги тўғрисидаги хулоса;

шахсини тасдиқловчи ҳужжатлар.

74. Даврий аттестациядан ўтказиш учун қуйидагилар тақдим этилади: аттестациялар оралиғидаги даврда унинг қутқарув ишларида қатнашганлиги тўғрисида мансабдор шахсларнинг қайдлари ёзилган қутқарувчи гувоҳномаси ва қутқарувчи дафтарчаси;

тегишли аттестация комиссиясига ариза.

75. Қутқарувчини «Халқаро тоифадаги қутқарувчи» тоифа даражасини беришга тавсия этиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхати:

аттестациялар оралиғидаги даврда унинг қутқарув ишларида қатнашганлиги тўғрисида мансабдор шахсларнинг қайдлари ёзилган қутқарувчи гувоҳномаси ва қутқарувчи дафтарчаси;

халқаро қутқарув ишларида ва мусобақаларида қатнашганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар;

тегишли аттестация комиссиясига ариза.

76. Идоралараро аттестация комиссияси аттестациядан ўтиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар рўйхатига ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқига эга, у бу тўғрида идоравий ва ҳудудий аттестация комиссияларини хабардор қилади.

77. Қутқарувчи қутқарув ишларини ўтказиш вақтида қутқарувчи гувоҳномасини ва қутқарувчи дафтарчасини йўқотган тақдирда уларни тиклаш олдинги аттестация материаллари бўйича, бошқа ҳолатларда мазкур ҳужжатларни тиклаш бошланғич аттестациядан ўтказишдаги тартибда амалга оширилади.

78. Олдинги аттестация материаллари қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни даврий аттестациядан ўтказиш вақтида аттестация комиссиялари томонидан кўриб чиқилади.

79. Қутқарувчиларни аттестациядан ўтказишда аттестация комиссияси уни идоравий-меъёрий ҳужжатларга ва низомларга мувофиқ, қутқарувчиларнинг жисмоний сифатларини, профессионал билимлари ва кўникмаларини текширишни таъминлайдиган жойда ўтказиши лозим.

ХII. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби

80. Ҳисоб рўйхати — қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари тўғрисидаги маълумотларни маълумотлар базасига киритган ҳолда, қутқарув ишларини амалга ошириш ҳуқуқини берадиган гувоҳномага ҳисоб рўйхати бўйича маълумотларни киритиб, уларга рўйхатга олиш рақамини бериб, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини киритган ҳолда ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш журналида (реестрида) расмий рўйхатидан ўтказиш ҳисобланади.

81. Аттестациядан ўтган барча қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари белгиланган тартибда ҳисобга олиш рўйхатидан ўтишлари шарт.

Қутқарув хизматиغا, қутқарув тузилмасига қутқарув ишларини олиб бориш учун берилган ҳуқуқ тегишли аттестация комиссияси томонидан ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш амалга оширилгандан кейин кучга киради.

Қутқарув хизматларини ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказганлик учун тўлов ундирилмайди.

82. Қутқарув хизматларини ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш, ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш дафтарини (реестрини) юритиш ва ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тўғрисидаги маълумотларни қутқарув хизматларининг ва қутқарув тузилмаларининг қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқи берилган гувоҳномага киритиш ФВВ томонидан, жойларда — унинг ҳудудий бошқармалари (кейинги ўринларда рўйхатдан ўтказувчи органлар деб аталади) томонидан амалга оширилади.

83. Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш қутқарув хизматларининг, қутқарув тузилмаларининг сони, жойлашиши, жиҳозланганлиги, комплектланганлиги, уларнинг фавқулудда вазиятларда қутқарув ишларини ўтказишга тайёргарлик даражаси тўғрисидаги маълумотларни ҳамда қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари тўғрисидаги бошқа зарур ахборотларни ҳисобга олиш ва тизимлаштириш мақсадида ўтказилади.

84. Қутқарув хизматларини ва қутқарув тузилмаларини янгидан ташкил этаётган ташкилотлар тегишли рўйхатдан ўтказувчи органларга ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш учун зарур бўлган ҳужжатларни қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмаси аттестациядан ўтказилган вақтдан бошлаб 20 кундан кечикмай тақдим этадилар.

85. Аввал рўйхатга олинган қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари куйидаги ўзгаришлар бўлганда такрорий ҳисобга олиш рўйхатидан ўтадилар:

бошланғич, даврий ва навбатдан ташқари аттестация ўтказилгандан кейин қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси мақоми ва улар амалга оширадиган ишларнинг турлари;

хизматнинг, тузилманинг номи ёки муассислари (қатнашчилари) ўзгарган тақдирда.

86. Ушбу Низомнинг 14-иловасига мувофиқ шакл бўйича ариза, у тегишли рўйхатдан ўтказувчи органда рўйхатдан ўтказилгандан кейин, кўриб чиқиш учун қабул қилинган ҳисобланади ва 30 кун мобайнида кўриб чиқиши керак.

87. Рўйхатдан ўтказувчи орган зарур ҳужжатлар тўлиқ ҳажмда тақдим этилмаганда ёки зарур даражада тўлдирилмаганда қутқарув хизматини ва қутқарув тузилмасини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказишни рад этишга ҳақлидир.

88. Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказишни рад этиш тўғрисидаги қарор ушбу Низомнинг 15-иловасига мувофиқ шакл бўйича ёзма тарзда, икки нусхада расмийлаштирилади, улардан биттаси, рад этишнинг аниқ сабаблари кўрсатилган ҳолда, қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасига юборилади.

89. Уларга нисбатан ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказишни рад этиш тўғрисида қарор қабул қилинган қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси аниқланган камчиликлар бартараф этилгандан кейин ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш учун рўйхатдан ўтказувчи органга такроран мурожаат қилиш ҳуқуқига эгадирлар.

90. Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тўғрисида ижобий қарор қабул қилинган тақдирда қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқи учун қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси гувоҳномасига рўйхатдан ўтказувчи органнинг тегишли мансабдор шахси томонидан ҳисобга олишни рўйхатдан ўтказиш тўғрисидаги маълумотлар киритилади.

91. Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш учун тақдим этилган материаллар ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш муддати тугагандан кейин беш йил мобайнида сақланади, сўнгра белгиланган тартибда архивга топширилади.

92. Рўйхатдан ўтказилган қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмалари тўғрисидаги тизимлаштирилган ахборотлар тўпланadi, таҳлил қилинади ва Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазирлигида маълумотларнинг компьютер базасида ва қоғозли манбада сақланади ҳамда идоравий ахборот ҳисобланади.

93. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш дафтарларини (реестрини) юритиш ушбу Низомнинг 16-иловасига мувофиқ шакл бўйича амалга оширилади.

94. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш дафтарлари (реестри) рақамланган, ип ўтказиб тикилган, гербли муҳр қўйилган ва унинг юритилиши учун масъул шахс томонидан тасдиқланган бўлиши керак.

95. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмаларининг сон жихатдан таркиби, жойлашиши, жиҳозланганлиги, жамланганлиги тўғрисидаги маълумотлар ва улар тўғрисидаги бошқа ахборотлар ўзгарган тақдирда ушбу қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари раҳбарлари ўзгартирилган паспортни бир ой муддатда рўйхатдан ўтказувчи органга тақдим этишлари шарт. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ҳар йили камида бир марта ушбу маълумотларга аниқликлар киритиши шарт.

ХIII. Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш учун тақдим этиладиган ҳужжатлар

96. Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш учун рўйхатдан ўтказувчи органга қуйидаги ҳужжатлар тақдим этилиши зарур:

ариза;

ушбу Низомнинг 17-иловасига мувофиқ шакл бўйича қутқарув хизмати, қутқарув тузилмасининг анкетаси;

аттестация далолатномаси;

уларни бажариш учун аттестациядан ўтказилган қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси ишлари турларининг рўйхати;

қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини бошланғич, даврий (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтказишни ҳисобга олиш дафтаридан кўчирма;

қутқарув хизматининг, қутқарув тузилмасининг (агар юридик шахс ҳисобланса) давлат рўйхатидан ўтказилганлиги тўғрисидаги гувоҳноманинг нотариал тасдиқланган нусхаси;

қутқарув хизматининг, қутқарув тузилмасининг паспорти;

мутахассисларни тайёрлаш (қайта тайёрлаш) тўғрисидаги маълумотлар;

қутқарув ишларини бажариш учун қутқарув техникаси, анжомлари, ускуналари, ҳимоя воситалари, нафас олиш органларини ҳимоя қилиш аппаратлари, алоқа воситалари, ўт ўчириш воситаларининг мавжудлиги ва уларнинг тайёрлиги, уларнинг техник шартлар ва талабларга мувофиқлиги тўғрисидаги маълумотлар;

қутқарув техникаси, ускуналари, анжомлари, нафас олиш органларини ҳимоя қилиш аппаратлари ва алоқа воситаларини таъмирлаш, уларга техник хизмат кўрсатиш ва уларни синаш тўғрисидаги маълумотлар;

қутқарувчиларнинг штатдаги сони тўғрисидаги маълумотлар, қутқарувчиларнинг фамилияси, исми, отасининг исми, лавозимлари, маълумоти, ихтисослиги, уларни аттестациядан ўтказиш натижалари, хизмат вазифаларини бажаришга яроқлилиги тўғрисидаги тиббий хулоса ва қутқарувчиларнинг гувоҳномалари нусхалари кўрсатилади.

XIV. Яқунловчи қоида

97. Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтмаган ва қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқига эга бўлмаган қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини қутқарув ишларини олиб бориш учун жалб этишга йўл қўйган мансабдор шахслар қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда жавобгар бўладилар.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
1-ИЛОВА

**Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва
қутқарувчиларнинг Идоралараро аттестация комиссияси
ТАРКИБИ**

Ўзбекистон Республикаси Фавқулодда вазиятлар вазири — Идоралараро аттестация комиссияси раиси

Фавқулодда вазиятлар вазирининг биринчи ўринбосари — Идоралараро аттестация комиссияси раисининг ўринбосари

«Саноатгеоконтехназорат» давлат инспекцияси бошлигининг ўринбосари — Идоралараро аттестация комиссияси раисининг ўринбосари

Идоралараро аттестация комиссияси аъзолари:

ФВВ Авария-қутқарув кучлари бошқармаси бошлиғи;

Соғлиқни сақлаш вазирлигининг II бошқармаси бошлиғи;

ИИВ Давлат ёнғин хавфсизлиги хизмати бошлигининг ўринбосари;

«Саноатгеоконтехназорат» давлат инспекцияси Ҳарбийлаштирилган кон-қутқарув қисми штабининг бошлиғи;

«Ўзкимёсаноат» ДАКнинг режим ва кадрлар бўйича бўлим бошлиғи;

«Ўзбекнефтгаз» МХК Ўзбекистон фонтанга қарши ва газ хавфсизлиги ҳарбийлаштирилган қисмининг бош муҳандиси;

«Ўзбекистон ҳаво йўллари» МАК қидирув ва парвозларнинг авария-қутқарувини таъминлаш хизмати бошлиғи;

«Ўзбекистон темир йўллари» ДАТЙК махсус хизматининг етакчи муҳандиси;

«Дававианазорат» инспекциясининг парвозларни қидириш-қутқариш бўйича таъминлаш юзасидан назорат хизмати бўлими бошлиғи;

«Ўздавтемирйўлназорат» инспекциясининг етакчи мутахассиси;

«Давсувхўжаликназорат» инспекциясининг етакчи мутахассиси;

«Ўздавнефтгазинспекция»нинг махсус ишлар бўйича бош мутахассиси;

«Ўздавэнергоназорат» инспекциясининг етакчи муҳандис-технологи.

Изоҳ: Идоралараро аттестация комиссияси раиси Идоралараро аттестация комиссиясининг мавжуд таркибига тузатиш ва ўзгартиришлар киритиш ҳуқуқига эга.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
2-ИЛОВА

**Идоравий аттестация комиссиялари тузиладиган
вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг
рўйхати ҳамда уларнинг ҳисобга олиш
РАҚАМЛАРИ**

Т/р	Идоравий аттестация комиссиялари тузиладиган вазирликлар ва идоралар	Идоравий аттестация комиссиясининг ҳисобга олиш рақами*
1.	Фавқулодда вазиятлар вазирлиги	1.1.
2.	«Саноатгеоконтехназорат» давлат инспекцияси	1.2.
3.	«Ўзкимёсаноат» давлат-акциядорлик компанияси	1.3.
4.	«Ўзбекнефтгаз» миллий холдинг компанияси	1.4.
5.	«Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси	1.5.

* Изоҳлар:

1 рақами аттестация комиссиясининг турини, яъни идоравийлигини ифодалайди, нуқтадан кейинги рақам вазирликни (идорани) ифодалайди, масалан: 1.2-«Саноатгеоконтехназорат» ДИнинг идоравий аттестация комиссияси.

Идоралараро аттестация комиссияси раиси уларда идоравий аттестация комиссиялари ташкил этиладиган вазирликлар, идоралар ва бошқа ташкилотларнинг мавжуд рўйхатини тўлдиришга ва уларнинг ҳисобга олиш рақамига ўзгартиришлар киритишга ҳақлидир.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
З-ИЛОВА

**Ҳузурида ҳудудий аттестация комиссиялари тузиладиган
маҳаллий давлат ҳокимияти органлари рўйхати ва
уларнинг ҳисобга олиш
РАҚАМЛАРИ**

Т/р	Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари	Ҳудудий аттестация комиссиясининг ҳисобга олиш рақами*
1.	Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши	2.1.
2.	Андижон вилояти ҳокимлиги	2.2.
3.	Бухоро вилояти ҳокимлиги	2.3.
4.	Жиззах вилояти ҳокимлиги	2.4.
5.	Қашқадарё вилояти ҳокимлиги	2.5.
6.	Навобй вилояти ҳокимлиги	2.6.
7.	Наманган вилояти ҳокимлиги	2.7.
8.	Самарқанд вилояти ҳокимлиги	2.8.
9.	Сурхондарё вилояти ҳокимлиги	2.9.
10.	Сирдарё вилояти ҳокимлиги	2.10.
11.	Тошкент вилояти ҳокимлиги	2.11.
12.	Тошкент шаҳар ҳокимлиги	2.12.
13.	Фарғона вилояти ҳокимлиги	2.13.
14.	Хоразм вилояти ҳокимлиги	2.14.

* Изох: 2 рақами аттестация комиссиясининг турини, яъни ҳудудийлигини ифодалайди, нуқтадан кейинги рақам маҳаллий давлат ҳокимияти органи кодини ифодалайди, масалан: 2.10-Сирдарё вилояти ҳокимлиги ҳузуридаги ҳудудий аттестация комиссияси.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
4-ИЛОВА

**Аттестация комиссияси мажлисининг
ПРОТОКОЛИ**

№ _____

(аттестация комиссиясининг номи)

20__ йил «___» _____

Қатнашганлар:

Комиссия раиси: _____
(Ф.И.Ш.)

Комиссия аъзолари: _____
(Ф.И.Ш.)

Аттестациядан ўтказилувчи _____
(ушбу мажлисда аттестациядан ўтказиладиганларнинг Ф.И.Ш.)

1. Эшитилди: _____ лавозимига аттестациядан ўтказилаётган _____ учун аттестация материаллари
(Ф.И.Ш.)

Аттестациядан ўтказилаётганга саволлар ва уларга жавоблар: _____

Аттестациядан ўтказилаётганнинг билимларини, жисмоний тайёргарлигини ва фаолиятини баҳолаш: _____

Аттестация комиссиясининг қарори: _____

Берилган овозлар: «розилар» _____, «қаршиллар» _____, «бетарафлар» _____.

Аттестация комиссияси қарори билан танишдим: _____
(аттестациядан ўтказилаётганнинг имзоси)

2. Эшитилди: Ҳар бир аттестациядан ўтказилаётган учун аттестация материаллари:

_____ (Ф.И.Ш.)

Комиссия раиси: _____
(имзоси) фамилияси

Комиссия котиби: _____
(имзоси) фамилияси

Комиссия аъзолари: _____
(имзоси) фамилияси

_____ (имзоси) фамилияси

_____ (имзоси) фамилияси

_____ (имзоси) фамилияси

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
5-ИЛОВА

«Тасдиқлайман»

_____ раиси
(аттестация комиссиясининг номи)

_____ (имзо, Ф.И.Ш.)

М.Ў. _____
(сана)

_____ (аттестацияни ўтказиш учун масъул ташкилотнинг номи)

Аттестация далолатномаси № _____

20__ йил «___» _____ дан 20__ йил «___» _____ гача
_____ асосида
(аттестация ўтказиш тўғрисидаги буйруқнинг номи, рақами ва санаси)

қуйидаги таркибдаги:

Комиссия раиси: _____
(иш жойи, лавозими, Ф.И.Ш.)

Комиссия раисининг ўринбосари: _____
(иш жойи, лавозими, Ф.И.Ш.)

Комиссия аъзолари: _____

Комиссия котиби: _____

_____НИ

(қутқарув тузилмасининг номи)

бошланғич (даврий, навбатдан ташқари) аттестациядан ўтказди (аттестация тури кўрсатилади).

Аттестацияда қуйидагилар аниқланди (қутқарув тузилмаси ҳолатининг умумий тавсифи; ишларнинг турлари бўйича мақсади; жиҳозланганлик ҳолати; шахсий таркибининг малака тавсифи; жойлашган ўрни; бўлинманинг мобиллиги; ўқув-моддий базасининг ҳолати; аттестациялар оралиғи давридаги фаолиятининг баҳоси кўрсатилади):

Аттестация натижаси: _____

Мулоҳазалар: _____

Комиссия баён қилинганлар асосида қуйидаги хулосага келди: _____

(қутқарув хизматининг, қутқарув тузилмасининг номи)

қўйилган талабларини қондиради ва фавқулодда вазиятларда қутқарув ишларини ва бошқа кечиктириб бўлмайдиган ишларни бажариш учун аттестациядан ўтди: _____

(ишларнинг турлари рўйхати)

Комиссия аъзоларининг имзолари:

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
6-ИЛОВА

Фавқулодда вазиятларда қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари томонидан ўтказиладиган қутқарув ишлари РЎЙХАТИ

1. Фавқулодда вазият зонасини, шу жумладан объектнинг, ҳудуднинг, куч ва воситаларни йўналтириш маршрутларининг радиацион, кимёвий, биологик (бактериологик) ҳолатини разведка қилиш, фавқулодда вазият ҳудуди чегараларини аниқлаш.
2. Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари куч ва воситаларини фавқулодда вазият ҳудудига киритиш.
3. Қутқарувчиларни ва юкларни фавқулодда вазият ҳудудига юбориш.
4. Жабрланганларга дастлабки тиббий ёрдам кўрсатиш.
5. Фавқулодда вазият зонасида қидирув-қутқарув ишларини ўтказиш.
6. Жабрланганларни ва моддий бойликларни фавқулодда вазият ҳудудидан эвакуация қилиш.
7. Вайрона остида қолган хоналарга ҳаво юбориш.
8. Фавқулодда вазият ҳудудида бошқарув ва алоқани ташкил этиш.
9. Фавқулодда вазият ҳудудида ёнғинларни ўчириш билан боғлиқ қутқарув ишларини амалга ошириш.
10. Вайрона уюмларини ажратиш, маршрутларни ва вайрона жойлардаги ўтиш йўлакларини тозалаш, кечиб ўтиш ва дамбалар қурилмасини барпо этиш.
11. Ҳаракатланиш йўлларида ва иш жойларида бинолар, иншоотлар конструкцияларини мустаҳкамлаш ёки шикастланган ва хавф туғдираётган уюмларни йўқотиш.
12. Ёнғинга қарши сув таъминотини таъминлаш учун энергетика ва сув қувурлари тармоқларининг алоҳида қисмларини тиклаш.
13. Фавқулодда вазият ҳудудини ва иш ўринларини қутқарув ишларига тайёрлаш бўйича муҳандислик ва ташкилий ишларни амалга ошириш (майдончаларни тозалаш, майдончаларга техника, тўсиқлар ва огоҳлантириш белгилари ўрнатиш, иш ўринларини ёритиш).
14. Эпидемиялар, эпизоотиялар ва эпифитотияларни, шунингдек қишлоқ хўжалиги экинлари зараркунандаларининг оммавий босишини чегаралаш ва уларнинг оқибатларини бартараф этиш, кўриқлаш-карантин тадбирларини амалга ошириш.
15. Қутқарув ишларида қатнашувчи шахсий таркибни, аҳолини, ташқи муҳит объектларини радиация ва кимёвий жихатдан назорат қилиш.

16. Фавқулодда вазият ҳудудида дезактивация, дегазация, дезинфекция, дезинсекция, демеркуризация ва дератизация ишларини амалга ошириш.

17. Фавқулодда вазиятларнинг тиббий-санитария оқибатларини бартараф этиш ишлари.

18. Фавқулодда вазият ҳудудидаги коммунал-энергетика тармоқлари аварияларини бартараф этиш.

19. Кон-қутқарув ишларини амалга ошириш (одамларни қутқариш, шикастланганларга ёрдам кўрсатиш, портловчи материаллар ва руда газлари портлаганда, ёнғин чиққанда, газлар тўпланиб қолганда, босиб қолишларда, геодинамик жараёнлар натижасида газ ва кон массаси отилиб чиққанда, сув босганда ҳамда ер ости ва очиқ кон ишларини олиб бориш шароитларидаги бошқа авариялар турларида рўй берган оқибатларни бартараф этиш).

20. Фавқулодда вазият ҳудудида газ-қутқарув ишларини (портлаш, ёнғин содир бўлганда, газ тўлиб қолганда шикастланганларга ёрдам кўрсатиш бўйича қутқарув ишлари комплексини) амалга ошириш.

21. Гидродинамик аварияларни (тўғонлар, дамбалар, шлюзларни сув ёриб чиққанда) ва хавфли сув босишларини бартараф этиш (чеклаш).

22. Кавланаётган ва фойдаланилаётган қудуқларда очиқ газ ва нефть фонтанларини бартараф этиш.

23. Темир йўл транспортида ва метрополитендаги фавқулодда вазиятларни бартараф этиш (чеклаш).

24. Авиация ҳалокатлари чоғида ҳаво кемалари йўловчилари ва экипажларини қутқариш.

25. Автомобиль транспортидаги фавқулодда вазиятларни бартараф этиш (чеклаш).

26. Курол-яроғлар, шунингдек радиоактив материалларни ташиш ва сақлаш билан боғлиқ объектлардаги фавқулодда вазиятларни бартараф этиш (чеклаш).

27. Тизимлар, анжомларнинг мустаҳкамлиги бузилишлари, портловчи ва захарли маҳсулотларнинг атроф муҳитга тарқалиши билан боғлиқ фавқулодда вазиятларни бартараф этиш (чеклаш).

28. Нефть, нефть маҳсулотлари, кимёвий ва бошқа экология учун хавфли моддаларнинг сизиб чиқиш ички акваторияларини бартараф этиш (чеклаш).

29. Қуруқликда ва ички акваториялардаги денгиз, дарё ва ҳаво кемаларида талофотга учраганларни қидириш ва қутқариш.

30. Аварияга учраган кемаларни қидириш, уларнинг шахсий таркиби фаолиятини сақлаш ва қутқариш, ағдарилган ёки чўккан кемалар ва бошқа объектларнинг сув босган бўлинмаларидаги одамларни қутқариш.

31. Ботиб қолган ёки қирғоқдаги авариялардаги воситаларни чиқариб олиш.

32. Авариялар вақтидаги сув ости-техник ишларни бажариш.

33. Муз кўчкиларини бартараф этиш.

34. Авария ҳолатларидаги чўккан кемаларни, объектларни, техника ва мулкларни чиқариб олиш ишларини амалга ошириш.

35. Қор кўчкилари ва селлар содир бўлган ҳудудда огоҳлантириш ва авария-қутқарув ишларини амалга ошириш.

36. Аварияга учраган ҳаво кемаларини аэродромнинг учиш йўлагидан эвакуация қилиш.

37. Ўрмон ёнғинларини бартараф этиш ва ўчириш.

38. Фавқулудда вазият ҳудудида портлатиш ишларини амалга ошириш.

Изоҳ: рўйхатда назарда тутилмаган аварияларни чегаралаш ва бартараф этиш ишларининг бошқа турлари амалга оширилиши мумкин.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
7-ИЛОВА

**Қутқарув хизматини, қутқарув тузилмасини
бошланғич, даврий (навбатдан ташқари) аттестациядан
ўтказишни ҳисобга олиш
ДАФТАРИ**

Рўйхатдан ўтказиш рақами	ҚХ, ҚТ* номи	ҚХ, ҚТ* тури	Ўтказиладиган ишларнинг асосий турлари	ҚХ, ҚТ* муассислари	Манзили, телефони	Аттестация комиссияси қарори	Изоҳ
1	2	3	4	5	6	7	8

Ҳисобга олиш дафтарини юритиш тартиби:

Ушбу дафтарга бошланғич, даврий (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтган қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмаси тўғрисидаги маълумотлар киритилади. Дафтарда қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмаси тўғрисидаги рўйхатдан ўтказиш маълумотларига киритилган барча ўзгартиришлар қайд этилади.

1-устун. Қутқарув хизматининг, қутқарув тузилмасининг рўйхатдан ўтказиш бўйича тартиб рақами.

2-устун. ҚХ, ҚТ* номи — қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасининг тўлиқ номи.

3-устун. ҚХ, ҚТ* тури — штатдаги, штатдан ташқари ёки жамоат қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмаси.

4-устун. Ўтказиладиган ишларнинг асосий турлари — уларга қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси киритиладиган қутқарув ишларининг турлари (Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомнинг 6-иловага мувофиқ рўйхат бўйича).

5-устун. ҚХ, ҚТ* муассислари — қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмаси муассисларининг тўлиқ номи.

6-устун. Манзили, телефони — қутқарув хизмати ва қутқарув тузилмасининг почта манзили, бошлиқнинг Ф.И.Ш., навбатчининг ёхуд алоқанинг бошқа турлари бўйича манзиллар телефонлари.

7-устун. Аттестация комиссияси қарори — аттестация далолатномасининг санаси ва рақами, аттестация бўйича қарорнинг матни, бажариладиган ишларнинг (навбатдан ташқари аттестациянинг) тури ўзгарган тақдирда — қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқига берилган гувоҳноманинг рақами.

8-устун. Изоҳ — ишларга оид қайдлар аниқлаштиришлар ва ҳ. к.

* Изоҳлар: ҚХ — қутқарув хизматлари;

ҚТ — қутқарув тузилмалари.

Қутқарувчиларни бошланғич, даврий (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтказишни ҳисобга олиш ДАФТАРИ

Рўйхатдан ўтказиш рақами	Қутқарувчининг Ф.И.Ш., шахсини тасдиқловчи ҳужжат, турар жойи манзили, телефони	Иш тажрибаси	Маълумоти, махсус тайёргарлиги	Иш жойи, лавозими	Аттестация комиссиясининг қарори	Изоҳ
1	2	3	4	5	6	7

Ҳисобга олиш дафтарини юритиш тартиби:

Ушбу дафтарга бошланғич, даврий (навбатдан ташқари) аттестациядан ўтган қутқарувчилар тўғрисидаги маълумотлар киритилади.

1-устун. Рўйхатдан ўтказиш рақами — қутқарувчининг рўйхатдан ўтказилган рақами.

2-устун. Қутқарувчи тўғрисидаги маълумотлар — қутқарувчининг Ф.И.Ш., шахсини тасдиқловчи ҳужжат, турар жойи манзили, телефони.

3-устун. Иш тажрибаси — қутқарувчининг аттестациялар оралиғидаги даврда қутқарув ишларидаги иштироки (ишларнинг сони, жами давом этганлиги, ўзига хос хусусиятлари) тўғрисида тақдим этилган ҳужжатлар бўйича қайд этилади.

4-устун. Маълумоти, махсус тайёргарлиги — аттестациялар оралиғидаги даврда қутқарувчининг профессионал тайёргарлиги тўғрисидаги маълумотлар.

5-устун. Иш жойи, лавозими — ташкилотнинг тўлиқ номи ва қутқарувчининг лавозими. Қутқарувчининг қутқарув хизматиغا, штатдаги, штатдан ташқари ёки жамоат қутқарув тузилмасига мансублиги кўрсатилади.

6-устун. Аттестация комиссиясининг қарори — аттестация комиссияси мажлиси протоколининг санаси ва рақами, аттестация бўйича қарор матни.

7-устун. Изох — ишларга оид қайдлар, аниқлаштиришлар ва х. к.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
8-ИЛОВА

Қутқарув хизмати (ҚХ) ва қутқарув тузилмаси (ҚТ)нинг ПАСПОРТИ

(қутқарув хизмати, қутқарув тузилмасининг тўлиқ номи)

Жавобгарлик зонаси							
Фойдаланувчи ташкилот							
Ташкил этилган йили, санаси		Асос			Муассис		
Жойлашган жойи		Аҳоли пункти					
					Почта индекси		
Бошлиқнинг, навбатчининг телефони (факси) E-mail							
Биолар (иморатлар) сони	Умумий майдони, кв. м	Биоларга эгалик қилиш, улардан фойдаланиш ва уларни тасарруф этиш ҳуқуқи (мулк, ижара ва бошқалар)					
Шахсий таркиб сони		Аттестациядан ўтказилган қутқарувчилар		Класс малакаси			
штат бўйича	рўйхат бўйича	жами	қутқарувчи	III кл.	II кл.	I кл.	халқаро
ҚХ, ҚТ охириг аттестациядан ўтказилган йил, сана		Аттестация комиссиясининг номи				далолатнома рақами, санаси	

* I. ҚХ, ҚТнинг гувоҳномага мувофиқ қутқарув ишларини ўтказиш бўйича имконияти:

Транспортдаги ФВни баргараф этиш:					Худудлардаги қутқарув ишлари:		
авто	темир йўл	метро	ҳаво	дарё (денгиз)	КТЭЗМ тошиши (ташламалари)	сув босган	радиоактив зарарланган
Қутқарув ишлари:							
биолар қулаганда	акваторияда	сув ости-техник	кон-қутқарув-лари	газ қутқарув-лари	ўрмон ёнғинларини ўчириш	муз кўчкларини йўқотиш	эпизоотиялар, эпифитотиялар зоналарида
Бошқа турлари							

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2014 й.

II. Қутқарув ишларини ўтказиш бўйича тайёрлик

Навбатчилик режими	Кеча-кундуз	ҚХ, ҚТ тўпланиш вақти (дақиқа)	
Навбатчилик сменасидаги қутқарувчилар сони		ФВ ҳудудига жўнатишга тайёрлик (дақиқа)	
Сменада тиббий ходимлар мавжудлиги		Базадан ташқаридаги ишлаш даври (сутка)	
ФВ ҳудудига юбориш учун маҳаллий авиакорхоналар билан шартноманинг мавжудлиги (бор \ йўқ)		Ўқув-тренировка базасининг мавжудлиги (ижара)	

III. Мутахассисларнинг мавжудлиги

Жами сони	Фоввос	Авиациядаги қутқарувчи	Портлагувчи	Газдан қутқарувчи	Тиббий ходимлар	Авария-қутқарув анжомини таъмирлаш	Клинолог	Ҳайдовчи	Кон қутқарувчиси	Кон ишчиси		
ҚХ, ҚТ бошлиғи (Ф.И.Ш.)						шахсий имзо						

IV. Жиҳозланганлик

Техник воситалар номи	Сони		Техник воситалар номи	Сони	
	штат-даги	мав-жуди		штат-даги	мав-жуди
Автотранспорт			Муҳандислик техникаси		
Енгил автомобиллар			Кўтариш кранлари		
Юк автомобиллари			Тракторлар, бульдозерлар		
Автобуслар			Экскаваторлар		
Ёнгин автомобиллари (жиҳозланган \ махсус)			Авария-қутқарув анжомлари		
Авария-қутқарув машиналари (мотоцикллар)			Гидравлик анжомлар («Холматро», «Спрут» типидagi ва бошқалар)		
Қорда юрадиганлари			Бетоноломлар		
Сузиш воситалари			Пневмомократлар		
Катерлар, моторли қайиқлар			Электр арралар		
Осма қайиқлар			Бензоарралар		
Қутқарув плотлари			Электр қайчилар		
Дамланадиган қайиқлари			Электр, газ кавшарлаш анжоми		
Қутқарув жилетлари			Бурчак-текислаш машинкалари		
Алоқа воситалари			Кўчма электростанциялар		
Олиб юриладиган радиостанциялар			Шиқастланганларни топиш воситалари		
Тургун радиостанциялар			Оптик-телевизион тизимлар		
Автомобилдаги радиостанциялар			Акустик приборлар		
Пейджерлар			Электромагнит приборлар		
Йўлдош алоқа тизимлари			Қидирувчи итлар		
Кўчма телефонлар			Бинокль, кузатув трубаси		

Техник воситалар номи	Сони		Техник воситалар номи	Сони	
	штат-даги	мав-жуди		штат-даги	мав-жуди
Фоввос анжомлари			Нафас олиш органлари ва терини ҳимоялаш воситалари		
Гидрокостюмлар, ластлар, маскалар, баллонлар, редукторлар (комплект)			Нафас олиш аппаратлари (фильтрловчи / изоляцияловчи)		
Кўчма компрессорлар			Противогазлар		
Барокамералар			Ҳимоя костюмлари		
Ҳаво кемаларининг мавжудлиги			Кимёвий ва радиация назорати приборлари		
Вертолётлар			Кимёвий назорат приборлари		
Самолётлар			Дозиметрлар		
Ҳаво кемаларидаги десантлаш воситалари			Топиш ва зарарсизлантириш воситалари		
Парашют-юк тизимлари			Металл детекторлар, мина излагичлар		
Парашютлар			Миналардан тозалаш комплектлари		
Тоғ, альпинизм анжомлари			Мина қидирувчи итлар		
Индивидуал тизимлар			Тиббий таъминот		
Тушириш қурилмаси			Дала укладкалари		
Қисгичлар			Замбиллар		
Арқонлар (м)			Хаёт таъминоти воситалари		
Лебедкалар			Шишириладиган модуллар		
Ёнғин-техник анжомлари			Палаткалар		
Ёнғин кийимлари ва анжомлари (комплектлари)			Ётоқ қоқлари		
Ёнғинни ўчириш қўл анжомлари (та)			Овқат тайёрлаш анжомлари		
Ўт ўчиргичлар (та)			Бошқа усқуналар ва анжомлар		
Ёнғин мотопомплари (та)					
Ёнғин қўлқоплари: 51 мм \ 66 мм \ 77 мм (м)					
Қўлда ишлатиладиган ёнғин ўчиргичлар (та)					
Кўпик ҳосил қилувчилар (тн)					
Олов ўчирадиган порошок (тн)					

Қутқарув хизмати
(тузилмаси) раҳбари

_____ (шахсий имзо, муҳр)

М.Ў.

_____ (сана)

* Изоҳлар:

1. Барча ёзувлар қора ёки ҳаворанг сиёҳда, тушунарли қилиб ёзилади.
2. I бўлим устунлари қуйидагича тўлдирилади: агар қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси ушбу иш тури учун аттестациядан ўтказилган бўлса «+» белгиси, ўтказилмаган бўлса «-» белгиси қўйилади.
3. IV бўлим бўйича ушбу шаклда кўрсатилмаган маълумотларни «Бошқа усқуналар ва анжомлар» устунига киритишга йўл қўйилади.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
9-ИЛОВА

Qutqaruv xizmatlarini, qutqaruv tuzilmalarini va qutqaruvchilarni
attestatsiyadan o'tkazish bo'yicha idoralararo komissiya
Межведомственная комиссия по аттестации спасательных служб,
спасательных формирований и спасателей

**Favqulodda vaziyatlarda qutqaruv ishlarini olib borish huquqiga
GUVOHNOMA
СВИДЕТЕЛЬСТВО
на право ведения спасательных работ в чрезвычайных ситуациях**

**seriya A № 000000
серия**

_____ yil «__» _____ Ro'yxatdan o'tkazish raqami _____
год Регистратсионный номер

Xizmatning (tuzilmaning) nomi _____
Наименование службы (формирования)

Xizmatning (tuzilmaning) maqomi _____
Статус службы (формирования)

Amalga oshiriladigan ishlarning asosiy turlari _____
Основные виды проводимых работ

Tuzilma (xizmat)ning muassislari _____
Учредители формирования (службы)

Manzili _____
Адрес

Asos _____
Основание

**Attestatsiya komissiyasining raisi
Председатель аттестационной комиссии**

**Attestatsiya komissiyasining kotibi
Секретарь аттестационной комиссии**

М.О'.
М.П.

Кутқарув хизматлари, кутқарув тузилмалари ва кутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, кутқарув хизматлари ва кутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
10-ИЛОВА

<p style="text-align: center;">O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI QUTQARUVCHISI</p> <p style="text-align: center;">СПАСАТЕЛЬ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН</p> <p style="text-align: center;">RESCUE OFFICER</p> <p style="text-align: center;">GUVOHNOMA № _____ УДОСТОВЕРЕНИЕ</p> <p style="text-align: center;">_____ (F.I.O.) _____ (Ф.И.О.)</p> <p style="text-align: center;">BARCHA DAVLAT BOSHQARUVI ORGANLARIGA, MAHALLIY DAVLAT HOKIMIYATI ORGANLARIGA, TASHKILOTLARGA VA FUQAROLARGA KO'MAKLASHISH! ВСЕМ ОРГАНАМ ГОСУДАРСТВЕННОГО УПРАВЛЕНИЯ, ОРГАНАМ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ВЛАСТИ НА МЕСТАХ, ОРГАНИЗАЦИЯМ И ГРАЖДНАМ ОКАЗЫВАТЬ СОДЕЙСТВИЕ!</p> <p>Berilgan _____ Выдано _____ (imzo) (подпись)</p> <p>Berilgan sanasi 20 ___ yil « ___ » _____ Дата выдачи год _____</p> <div style="border: 1px solid black; width: 80px; height: 80px; margin: 10px 0;"></div> <p style="text-align: center;">M.O'. M.P.</p> <p style="text-align: center;">1</p>	<p>Shaxsiy № _____ Личный № _____ (agar mavjud bo'lsa) (если такой имеется)</p> <p>Tug'ilgan sanasi _____ Дата рождения _____</p> <p>Bo'yi _____ Рост _____</p> <p>Ko'zi _____ Глаза _____</p> <p>Sochi _____ Волосы _____</p> <p>Qon guruhi _____ Группа крови _____</p> <p>Boshqa alohida belgilari va ma'lumotlari _____ Другие особые приметы и данные _____</p> <p>_____</p> <p>Qurolning mavjudligi _____ Наличие оружия _____</p> <p style="text-align: center;">USHBU GUVOHNOMA EGASI 1949 YIL 12 AVGUSTDAGI JENEVA KONVENTSIYALARI HAMDA 1949 YIL 12 AVGUSTDAGI JENEVA KONVENTSIYALARIGA QO'SHIMCHA PROTOKOL (PROTOKOL 1) BILAN HIMOYA QILINADI</p> <p style="text-align: center;">ВЛАДЕЛЕЦ НАСТОЯЩЕГО УДОСТОВЕРЕНИЯ НАХОДИТСЯ ПОД ЗАЩИТОЙ ЖЕНЕВСКИХ КОНВЕНЦИЙ ОТ 12 АВГУСТА 1949 ГОДА И ДОПОЛНИТЕЛЬНОГО ПРОТОКОЛА К ЖЕНЕВСКИМ КОНВЕНЦИЯМ ОТ 12 АВГУСТА 1949 ГОДА (ПРОТОКОЛ 1)</p> <p style="text-align: center;">M.O'. M.P.</p> <p style="text-align: center;">2</p>
--	--

Изох: фони — хаворанг (1); тўқсарик (2).

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
11-ИЛОВА

Қутқарувчининг дафтарчаси тўғрисида НИЗОМ

1. Қутқарувчининг дафтарчаси қутқарувчининг фавқулудда вазиятларни бартараф этиш ишларидаги иштирокини ҳисобга олиш учун мўлжалланган.
2. Қутқарувчининг дафтарчаси шахсни тасдиқловчи ҳужжатнинг ўрнини босмайди ва кўрсатилган тақдирда ҳақиқий ҳисобланади.
3. Қутқарувчининг дафтарчаси 90 x 120 мм ҳажмида бўлади.
4. Қутқарувчининг дафтарчасини тайёрлаш қутқарув хизматлари, штатдаги, штатда бўлмаган ва жамоат қутқарув тузилмалари қутқарувчилари учун маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, вазирликлар ва идоралар томонидан амалга оширилади.
5. Қутқарувчининг дафтарчаси унга қутқарувчи мақоми бериш тўғрисида қарор қабул қилинганда, тегишли аттестация комиссиясининг қутқарувчиларнинг рўйхатдан ўтказиш дафтарига имзо қўйдириб, қутқарувчининг рўйхатдан ўтказилган рақамини берган ҳолда Ўзбекистон Республикаси фуқароларига идоравий ёки ҳудудий аттестация комиссияси томонидан берилади.

Қутқарувчи дафтарчасининг муқоваси

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ

(ўртада — Ўзбекистон Республикаси герби)

1-бет

ҚУТҚАРУВЧИНИНГ ДАФТАРЧАСИ

ҳар томонлама кўмаклашилсин!

Ушбунни кўрсатувчи қуйидаги ҳуқуқларга эга:

Фавкулудда вазиятларни бартараф этиш бўйича ишларни бажариш жойига боришда авиация, темир йўл, автомобиль, дарё ва денгиз транспортида юриш учун чипталарни навбатсиз сотиб олиш (Ўзбекистон Республикасининг «Қутқарув хизмати ва қутқарувчининг мақоми тўғрисида» 2008 йил 26 декабрдаги ЎРҚ-195-сонли Қонунининг 22-моддаси);

табiiй ва техноген тусдаги фавкулудда вазиятлар зонасига монеликсиз кириш;

радиовоситалар ва дори-дармонлардан фойдаланиш.

Асос:

Лавозими _____

Имзоси _____

Сана _____

М.Ў.

ҚУТҚАРУВЧИНИНГ ДАФТАРЧАСИ

серия _____ № _____

_____ (фамилияси, исми, отасининг исми)

Қутқарувчи ҳисобланади

Сурат
3 х 4

М.Ў.

1. Туғилган йили, ойи, куни ва жойи: _____

2. Шахсий имзоси: _____

3. Бошланғич аттестациядан ўтганлиги

Комиссиянинг номи _____

_____ (имзо)

_____ (сана)

4. Шахсини тасдиқловчи ҳужжат: _____

(тури)

серия _____ № _____

_____ (ким томонидан берилган)

3-бет

5. Қуйидаги ихтисосликларга эга: _____

6. Оиласининг, меросхўрларининг яшайдиган манзили: _____

телефони: _____

4-бет

7. Аттестациядан ўтганлиги тўғрисида белги: _____

(аттестация комиссиясининг номи)

Баённома № _____ Санаси _____

Қуйидаги малака берилган: _____

(аттестация комиссиясининг номи)

комиссияси раисининг имзоси _____

М.Ў.

Баённома № _____ Санаси _____

Қуйидаги малака берилган: _____

(аттестация комиссиясининг номи)

комиссияси раисининг имзоси _____

М.Ў.

Баённома № _____ Санаси _____

Фаолятининг чекланган турлари: _____

Қон гуруҳи: _____

Алоҳида белгилари: _____

Тишининг формуласи: _____

8-бет

10. Алоҳида қайдлар:

Қутқарувчи дафтарчасини тўлдириш ТАРТИБИ

1. Қутқарувчи дафтарчасидаги барча ёзувлар ручка билан амалга оширилади ва ёзувларни қайд этган шахсларнинг имзолари ва муҳрлари билан тасдиқланади.

2. «**Ишларни амалга оширишдаги алоҳида шароитлар**» устунда қуйидагилар қайд этилади: жойнинг радиоактив, кимёвий моддалар, юқумли касалликларни қўзғатувчилар билан зарарланганлиги, ишларнинг сув остида, тутунли ва газли хоналарда бажарилиши, метеоиқлим шароитлари ва ушбу шароитларда ишланадиган соатлар миқдори.

3. «**Алоҳида қайдлар**» устунда ҳукумат мукофотлари билан тақдирланганлиги, аттестациядан ўтказишнинг рад этилганлиги ва шу кабилар қайд этилади.

4. «**Қуйидаги ихтисосликларга эга**» устунни аттестациядан ўтказиш вақтида, кўрсатилган ҳужжатлар асосида тўлдирилади.

5. Қутқарувчининг дафтарчасини тайёрлашда **«Қутқарув ишларидаги иштироки»** номли 8-бўлимнинг ҳажми заруриятга кўра кўпайтирилиши мумкин.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
12-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси қутқарувчиси жетони тўғрисида НИЗОМ

1. Қутқарувчининг жетони Ўзбекистон Республикаси фуқароларига уларга қутқарувчилар мақомини бериш тўғрисида қарор қабул қилишда, идоравий ёки ҳудудий аттестация комиссияси томонидан, мазкур аттестация комиссиясининг қутқарувчиларни рўйхатдан ўтказиш дафтарига имзо қўйдирган, қутқарувчининг рўйхатдан ўтказиш рақамини берган ҳолда берилади. Жетон қутқарувчини бошланғич аттестациядан ўтказгандан кейин бир ойдан кечикмай берилади.

2. Жетонларни тайёрлаш ва гравировка қилиш маҳаллий давлат ҳокимияти органлари, вазирликлар ва идоралар томонидан, қутқарувчи хизматлари, штатдаги, штатда бўлмаган ва жамоат қутқарув тузилмалари қутқарувчилари учун амалга оширилади.

3. Қутқарувчи жетони қутқарувчининг гувоҳномаси ўрнини босмайди.

4. Қутқарувчи жетони қутқарувчига шошилиш тиббий ёрдам кўрсатишда ва ҳалок бўлган тақдирда унинг шахсини идентификациялаш имконияти тўғрисида ахборот олиш учун мўлжалланган.

5. Қутқарувчи ўз лавозим вазифаларини бажараётганда ўзининг жетонини кўкрагидаги металл занжирда ёки браслет тарзида қўлида олиб юриши керак.

6. Қутқарувчи ўзининг қутқарувчи мақомини йўқотганда уни йўқ қилиш учун жетонни берган аттестация комиссиясига қайтариши керак.

Ўзбекистон Республикаси қутқарувчиси жетонининг ТАВСИФИ

Қутқарувчи жетони зангламайдиган пўлатдан тайёрланади ва ён томонлари айлана ҳолидаги тўғри бурчакли полосо шаклига ҳамда қуйидаги ҳажмларга эга бўлади: ўқ линияси бўйича узунлиги — 50 мм, эни — 25 мм, қалинлиги — 1,5 мм. Ён томонларидаги ўқ линияси бўйича жетонни танасидаги қарабиннинг металл занжирида кўкрагида ёки браслет тарзида қўли-

да олиб юриш учун диаметри 3 мм бўлган иккита ўйиғи бўлади. Занжири-нинг узунлиги — 700 мм. Занжир ва карабин материали зангламайдиган пўлатдан тайёрланади.

Жетоннинг юза томонида давлат тилида лотин ҳарфида қуйидаги матн ўйиб ёзилган бўлади:

1-сатр — «O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI»;

2-сатр — «QUTQARUVCHI»;

3-сатр — қутқарувчининг фамилияси;

4-сатр — қутқарувчининг исми ва отасининг исми;

5-сатр — қутқарувчининг қон гуруҳи;

6-сатр — қутқарувчининг чизиқча орқали учта рақамдан иборат бўлган рўйхатдан ўтказиш рақами, унда:

биринчи рақам — Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомнинг 2-иловасига мувофиқ аттестация комиссиясининг тартиб рақами;

иккинчи рақам — Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомнинг 3-иловасига мувофиқ маъмурий бирликнинг тартиб рақами;

учинчи рақам — қутқарувчининг мазкур аттестация комиссияси қутқарувчиларини рўйхатдан ўтказиш дафтарида рўйхатдан ўтказилган рақами.

Жетоннинг орқа томонида худди шундай матн инглиз тилида ўйиб ёзилган бўлади.

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI

QUTQARUVCHI

Azimov

Shuxrat Baxtiyarovich

O(I)Rh+

1.1- 1- 001

REPUBLIC OF UZBEKISTAN

rescuer

Azimov Shukhrat

O(I)Rh+

1.1- 1- 001

аттестация
комиссиясининг
тартиб рақами
(2-илова)

Ўзбекистон Республикаси маъмурий
бирлигининг тартиб рақами
(3-илова)

қутқарувчининг мазкур
аттестация комиссиясининг
рўйхатдан ўтказиш дафтарида
рўйхатдан ўтказилган тартиб
рақами

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
13-ИЛОВА

342-модда

**Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари қутқарувчиларини
жисмоний тайёрлаш бўйича
НОРМАТИВЛАР**

Т/р	Машқнинг номи	Ўлчов бирлиги	1-гурӯҳ (30 ёшгача)			2-гурӯҳ (30 — 35 ёш)			3-гурӯҳ (35 — 40 ёш)			4-гурӯҳ (40 — 45 ёш)			5-гурӯҳ (45 — 50 ёш)			6-гурӯҳ (50 ёш ва ундан катта)		
			аъло	яхши	қониқарли	аъло	яхши	қониқарли	аъло	яхши	қониқарли	аъло	яхши	қониқарли	аъло	яхши	қониқарли	аъло	яхши	қониқарли
1.	1 км югуриш	мин./сек.	3.20	3.30	4.10	3.35	3.55	4.15	3.55	4.05	4.45	4.10	4.20	5.10	4.15	5.15	5.55	5.15	5.45	6.05
2.	3 км югуриш	мин./сек.	12.35	12.50	13.25	12.45	13.0	13.35	14.15	15.00	15.45	15.00	15.45	16.30	-	-	-	-	-	-
3.	5 км кросс	минут	25	26	27	26	27	28	29	31	33	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	100 м югуриш	секунд	14.00	14.4	15.4	14.2	14.6	15.8	14.8	15.4	16.2	15.4	16.00	16.8	-	-	-	-	-	-
5.	Турникда тортилиш	марта	14	12	10	13	11	9	10	8	6	8	6	4	7	5	3	5	4	2
6.	Турникда айланган ҳолда кўтарилиш	марта	7	6	5	6	5	4	5	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Ҳалқаларда тортилиш	марта	11	8	6	9	6	4	8	6	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.	100 м сузиш	мин./сек.	1.45	2.00	2.30	1.50	2.05	2.35	2.05	2.25	2.55	2.25	2.40	3.10	100м	75м	50м	100м	75м	50м

— 56 —

28 (632)-сон

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмала-
ри ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтқа-
зиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув
тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан
ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
14-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси
Фавқулодда вазиятлар вазирлиги

_____ (давлат ҳокимияти органининг, бирлашманинг (муассасанинг),

_____ (бошқа ташкилотнинг) тўлиқ ва қисқартирилган номи)

_____ (юрidik манзили (манзили))

_____ дан

_____ (телефони, факси)

АРИЗА

_____ (давлат ҳокимияти органининг,

_____ бирлашманинг (муассасанинг), бошқа ташкилотнинг тўлиқ номи)

_____ нинг

қутқарув хизматини (қутқарув тузилмасини) ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказишингизни сўрайман.

Кўрсатиб ўтилган қутқарув хизмати (қутқарув тузилмаси) қонун ҳуж-
жатларига ҳамда белгиланган талабларга ва шартларга мувофиқ қуйидаги
қутқарув ишлари турларини олиб бориш бўйича фаолиятни амалга ошира-
ди: _____

Аризага қуйидаги ҳужжатларни илова қиламан: _____

_____ (ҳужжатларнинг тўлиқ номи)

_____ (лавозими, имзоси)

_____ (Ф.И.Ш.)

М.Ў.

_____ (сана)

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
15-ИЛОВА

Ўзбекистон Республикаси
Фавқулодда вазиятлар вазирлиги

Ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказишни
рад этиш тўғрисидаги
ҚАРОР
№ _____

_____ (хужжатларнинг тўлиқ номи)

_____ кўриб чиқиб,

_____ (қутқарув хизмати, тузилмаси, вазирлик, идора, ташкилот ва шу кабиларнинг тўлиқ номи)

қутқарув хизматини, қутқарув тузилмасини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказишни қуйидаги сабабларга кўра рад этишга қарор қилинди:

_____ (рад этиш сабабларини асослаш)

_____ (лавозими, имзоси)

_____ (Ф.И.Ш.)

М.Ў.

_____ (сана)

Олдим _____

_____ (лавозими, имзо)

_____ (Ф.И.Ш.)

М.Ў.

_____ (сана)

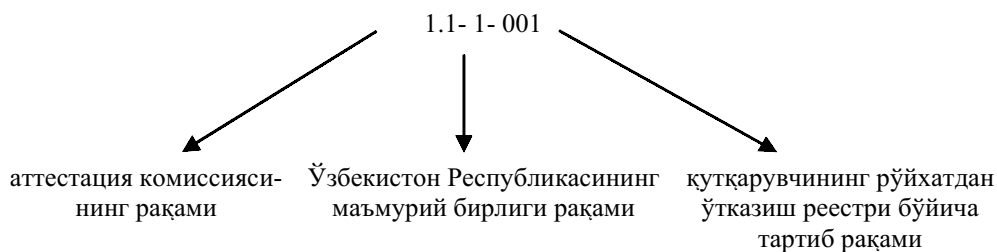
Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
16-ИЛОВА

Қутқарувчиларни ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш ДАФТАРИ (реестри)

Т/р	Рўйхатдан ўтказиш рақами	Қутқарувчининг Ф.И.Ш., шахсини тасдиқловчи ҳужжат, яшаш манзили, телефон рақами	Иш тажрибаси	Маълумоти, махсус тайёргарлиги	Иш жойи, лавозими	Рўйхатдан ўтказиш учун асос тақдим этилган	Изоҳ
1	2	3	4	5	6	7	8

2-устун. Рўйхатдан ўтказиш рақами — қутқарувчиларнинг оралиқ рақами. Рақамлаш кейинги дафтарларда узилишсиз давом этади. Ёзувлар рақами аттестация комиссияси рақамидан кейин ёзиладиган қутқарувчининг тартиб рақамидан иборат бўлади (Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга 2 ва 3-иловаларга мувофиқ рўйхатлар бўйича).

Масалан:

3-устун. Қутқарувчи тўғрисидаги маълумотлар — қутқарувчининг Ф.И.Ш., шахсини тасдиқловчи ҳужжат, яшаш манзили, телефон рақами.

4-устун. Иш тажрибаси — иш тажрибаси қутқарувчи томонидан қутқарув ишларидаги иштироки (ишларнинг сони, жами давомийлиги, характерли хусусиятлари) тўғрисида тақдим этилган ҳужжатлар бўйича қайд этилади.

5-устун. Маълумоти, махсус тайёргарлиги — таълим муассасасининг номи, уни тамомлаган йили ва олинган мутахассислиги.

6-устун. Иш жойи, лавозими — ташкилотнинг тўлиқ номи ва эгаллаб турган лавозими. Қутқарувчининг қайси қутқарув хизматларига, штатда,

штатдан ташқари ёки жамоат қутқарув тузилмаларига мансублиги кўрсатилади.

7-устун. Рўйхатдан ўтказиш учун асос тақдим этилган — аттестация комиссияси мажлиси баённомасининг санаси ва тартиб рақами, аттестация бўйича қарор матни, қутқарувчи гувоҳномасининг, қутқарувчи дафтарчасининг ва қутқарувчи жетонининг берилган санаси, серияси ва тартиб рақами.

8-устун. Кейинги аттестация тўғрисидаги маълумотлар (дафтарнинг ва ёзувларнинг тартиб рақами) ва бошқа ишлар бўйича қайдлар.

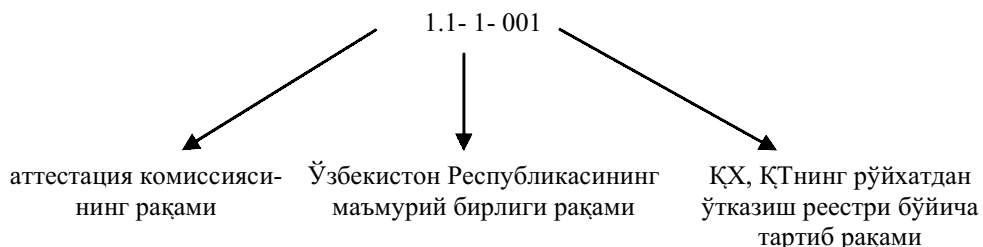
**Қутқарув хизматларини, қутқарув тузилмаларини
ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш
ДАФТАРИ
(реестри)**

Т/р	Рўйхатдан ўтказиш рақами	Қутқарув хизматлари (тузилмалари)нинг номи	Қутқарув хизмати (тузилмаси)нинг мақоми	Бажариладиган ишларнинг асосий турлари	Қутқарув хизмати (тузилмаси)нинг муассислари	Жойлашган манзили ва жойи, телефони	Рўйхатдан ўтказиш учун асос	Изоҳ
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Изоҳлар:

2-устун. Рўйхатдан ўтказиш рақами — қутқарув хизматининг оралик рақами. Рақамлаш кейинги дафтарларда узилишсиз давом этади. Ёзувлар рақами аттестация комиссияси рақамидан кейин ёзиладиган қутқарувчининг тартиб рақамидан иборат бўлади (Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга 2 ва 3-иловаларга мувофиқ рўйхатлар бўйича).

Масалан:

3-устун. Қутқарув хизматлари (қутқарув тузилмалари) номи — қутқарув хизмати (тузилмаси)нинг тўлиқ номи.

4-устун. Қутқарув хизмати (тузилмаси)нинг мақоми — штатдаги, штатдан ташқари ёки жамоат қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси.

5-устун. Бажариладиган ишларнинг асосий турлари — амалга оширилгунгача қутқарув ишларининг турлари.

6-устун. Қутқарув хизмати (тузилмаси)нинг муассислари — қутқарув хизмати, қутқарув тузилмаси муассисларининг тўлиқ номи.

7-устун. Жойлашган манзили ва жойи, телефони — қутқарув хизматининг, қутқарув тузилмасининг почта манзили ва жойлашган жойи, бошлиқнинг Ф.И.Ш., навбатчининг ёхуд бошқа алоқа турлари бўйича манзилларнинг телефонлари.

8-устун. Рўйхатдан ўтказиш учун асос — аттестация далолатномасининг санаси ва тартиб рақами, аттестация бўйича қарорнинг матни, қутқарув ишларини олиб бориш ҳуқуқига гувоҳноманинг тартиб рақами.

9-устун. Изоҳ — кейинги рўйхатдан ўтказиш (дафтарнинг ва ёзувларнинг тартиб рақами) тўғрисидаги маълумотлар ва бошқа ишлар бўйича қайдлар.

Қутқарув хизматлари, қутқарув тузилмалари ва қутқарувчиларни аттестациядан ўтказиш, қутқарув хизматлари ва қутқарув тузилмаларини ҳисобга олиш рўйхатидан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга
17-ИЛОВА

Қутқарув хизмати (қутқарув тузилмаси)нинг АНКЕТАСИ

1. Қутқарув хизмати (қутқарув тузилмаси)нинг мақоми:
 - а) профессионал _____
 - б) штатдан ташқари _____
 - в) жамоат _____
2. Қутқарув хизмати (қутқарув тузилмаси)нинг номи _____
3. Қутқарув хизмати (қутқарув тузилмаси)нинг жойлашган жойи:
 - а) республика, вилоят, туман _____
 - б) шаҳар _____
 - в) кўча _____
 - г) раҳбарнинг телефони/факси _____
 - д) навбатчининг телефони/факси _____
4. Қутқарув хизматининг таркиби:
 - а) бажарадиган иши _____
 - б) ходимларининг сони _____
5. Тезкорлиги:
 - а) сиз фавқулодда вазият ҳудудига жўнатишга хабардор қилинишингиз

биланоқ қанча вақтда тайёр бўла оласиз: зудлик билан; 1-2 соатда; 2 — 4 соатда; 4 — 6 соатда; 6 — 12 соатда (кераксизи чизиб ташлансин)

б) бошқа жойга жўнатиш учун транспорт воситаларининг сони ва тури

6. Тиббиёт:

а) Сизнинг қутқарув хизматингиз (қутқарув тузилмангиз) қутқарувчилари тиббий тайёргарликдан ўтганми? ҳа, йўқ (зарурининг тагига чизилсин);

б) Сизнинг қутқарув хизматингиз (қутқарув тузилмангиз) профессионал тиббиёт ходимларига эгами? ҳа, йўқ (зарурининг тагига чизилсин);

в) Сизнинг қутқарув хизматингиз (қутқарув тузилмангиз) травматологларга эгами? ҳа, йўқ (зарурининг тагига чизилсин).

7. Қутқарув ишларидаги иштироки: _____

(лавозими, имзоси)

(Ф.И.Ш.)

М.Ў.

(сана)

Вазирлар Маҳкамасининг
2014 йил 9 июлдаги 184-сон қарорига
2-ИЛОВА

**Қутқарувчиларнинг иш вақти (хизматни ўташ) режимини
белгилаш ва уларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш
ҚОИДАЛАРИ**

I. Умумий қоидалар

1. Ушбу Қоидалар Меҳнат кодексига ва «Қутқарув хизмати ва қутқарувчи мақоми тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ ўз фаолиятини фавқулодда вазиятларни бартараф этишга доимий тайёрлик режимида амалга оширадиган қутқарув хизматлари ва профессионал қутқарув тузилмалари (кейинги ўринларда қутқарув хизматлари деб аталади) қутқарувчиларининг меҳнатини ва дам олиши, шунингдек меҳнатга ҳақ тўлаш хусусиятларини тартибга солади.

2. Қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг ушбу Қоидалар билан тартибга солинмаган меҳнат муносабатлари Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодекси билан тартибга солинади.

Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2014 й.

3. Ушбу Қоидаларда қуйидаги тушунчалар қўлланилади:

иш вақти — ходим иш тартиби ёки жадвалига ёхуд меҳнат шартномаси шартларига мувофиқ ўз меҳнат вазифаларини бажариши керак бўлган вақт;

ноқулай меҳнат шароитлари — меҳнат фаолияти жараёнида инсоннинг соғлиғи учун зарарли бўлган, унинг иш қобилиятига таъсир кўрсатадиган физик, кимёвий, биологик ва бошқа ишлаб чиқариш омиллари;

қутқарувчиларнинг уйда навбатчилик қилиши — қутқарув хизматлари фаолият кўрсатишининг кучайтирилган режимида ёки фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишлари бўйича қутқарув хизматини амалга ошириш даврида қутқарувчиларнинг яшаш жойи бўйича кутиш режимида бўладиган ва фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишлари учун жўнаб кетишга тайёр турган вақти.

II. Кундалик фаолиятдаги меҳнат режими

4. Кундалик фаолиятда қутқарув хизматларининг меҳнат шартномаси (контракт) бўйича ишлайдиганлар жумласидан бўлган қутқарувчиларнинг иш вақти режими ички меҳнат тартиби қоидалари, навбатчилик жадваллари, машғулотлар жадваллари ёки махсус тайёргарлик бўйича бошқа тадбирлар билан белгиланади.

5. Навбатчиликка, ўқув йигинларига, машқларга, профилактика тадбирларига, тиббий кўрикдан ўтишга, техника ва анжомларга хизмат кўрсатишга сарфланган вақт қутқарувчилар томонидан ички меҳнат тартиби қоидаларига, навбатчиликларига ва шу кабиларга мувофиқ кундалик фаолиятдаги ишларни бажариш вақти сифатида ҳисобга олинади.

6. Қутқарув хизматлари раҳбарлари қутқарувчиларнинг кун тартибини ишлаб чиқишда Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексига мувофиқ дам олиш ва овқатланиш учун танаффус берилишини назарда тутишлари керак.

III. Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш давомидаги меҳнат режими

7. Нормал шароитларда фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича қутқарув ишларини бажариш даврида иш вақти одатдаги меҳнат режими сифатида ҳисобга олинади.

8. Қутқарув ишларини бажариш вақти қуйидагиларни ўз ичига олади: фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича қутқарув ишларини бажариш вақти (қутқарув ишларини бажаришнинг амалдаги қоидаларига мувофиқ транспорт воситаларидан фойдаланган ҳолда қутқарувчиларнинг разведка бўлинмалари иши, алоқа воситаларини ўрнатиш, махсус ва санитария ишловини амалга ошириш, йўлларни таъмирлаш ва ётқизиш, уюмларни тозалаш, пана жойларни очиш, одамлар бор бўлган замбилларни кўчириш ва ишларнинг бошқа турлари);

қутқарувчиларнинг йиғин жойидан воқеа юз берган жойгача йўлда бўлиш вақти;

техника хавфсизлиги бўйича йўриқнома бериш ва иш жойида ишга тайёрлик кўриш вақти, қутқарувчилар фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишларини бажараётганда тиббий кўрсаткичларга мувофиқ дам олиш ва ўзларининг иш қобилиятини тиклаш учун регламентланган танаффуслар вақти.

9. Фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишларини амалга оширишда қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг иш вақти (хизматни ўташ) режими ва иш сменасининг давом этиши фавқулодда вазиятларнинг хусусияти, уларни бартараф этиш бўйича олиб бориладиган ишларнинг хусусиятлари ва қонун ҳужжатларида назарда тутилган бошқа ҳолатлар ҳисобга олинган ҳолда фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишларининг раҳбари томонидан белгиланади. Бунда фавқулодда вазиятларни бартараф этишда қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг узлуксиз ишлашининг давомийлиги 12 соатдан ортиқ бўлмаслиги керак, ушбу Қоидаларнинг 13-бандида кўрсатилган ҳолатлар бундан мустасно.

10. Қутқарувчилар томонидан оператив тайёрлик режимида навбатчилик вақтида, фавқулодда вазиятларни бартараф этиш бўйича махсус ишларни бажаришда уларга вазифалар юкланган ҳолатларда қутқарувчилар ушбу ишлар амалга ошириладиган жойдан четга чиқа олмайдилар, қутқарув хизматларининг раҳбарлари улар учун иш вақти мобайнида овқатланиш тартиби ва жойини белгилашлари керак.

11. Қутқарув ишларини бажаришда кўрсатиб ўтилган ишларни бажариш қутқарувчилар томонидан ушбу ишларнинг бошланишидан тамом бўлгунигача бўлган вақт ҳисобга олинади.

IV. Қутқарувчилар хизматлари қутқарувчиларининг ноқулай шароитлардаги меҳнат режими

12. Қутқарув ишларини бажариш даврида қутқарувчилар ушбу Қоидалар иловасига мувофиқ классификация бўйича зарарли ва хавfli ишлаб чиқариш омиллари билан зарарланиши мумкин.

13. Қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг фавқулодда вазиятларни бартараф этишда ноқулай шароитларда узлуксиз ишлашининг давомийлиги бир суткада 6 соатдан ошмаслиги керак.

V. Қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг уйда навбатчилик қилиш вақти. Иш вақтини ҳисобга олиш

14. Қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг фавқулодда вазиятларни бартараф этиш ишларини кутиш ва жўнаб кетишга тайёрлик режимида уйда навбатчилик қилиш вақти навбатчиликнинг ҳар бир соати учун бир чорак соат миқдорида ҳисобга олинади.

15. Қутқарув хизматлари раҳбарлари қутқарувчиларнинг иш вақти ҳисобга олинишини ташкил этишлари шарт.

Қутқарувчиларнинг иш вақти таркибида:

кундалик фаолиятда ишларни бажариш вақти;

қулай шароитларда қутқарув ишларини бажариш вақти;

меҳнатнинг ноқулай ва алоҳида шароитларида қутқарув ишларини бажариш вақти;

кутиш режимида уйдаги навбатчилик вақти алоҳида-алоҳида ҳисобга олинади.

16. Меҳнатнинг алоҳида режими муносабати билан аниқ шарт-шароитларга қараб қутқарувчиларга бир ой, бир йил чораги ёки бошқа узоқроқ давр учун иш вақтининг жамланган ҳисоби, бироқ бир йилдан ортиқ бўлмаган давр учун белгиланади. Бунда ҳисоблаш даврида иш вақтининг давомийлиги Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 115-моддасида белгиланган иш вақтининг нормал давомийлигидан ортиқ бўлмаслиги керак.

17. Иш вақтини жамлаб ҳисобга олишда иш вақти меҳнат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ ишлаб чиқиладиган қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг ишга чиқиш жадвали бўйича ҳисобга олинади.

18. Қутқарувчилар навбатчиликка қутқарув хизмати раҳбари томонидан, ҳисобга олиш даври учун иш вақтининг белгиланган давомийлиги доирасида жалб этиладилар.

Ҳисобга олиш даври иш вақтини, шу жумладан дам олиш ва байрам кунларидаги ишларни қамраб олади.

19. Иш жойига етиб келиш пайти ёки жадвалда белгиланган навбатчиликнинг бошланиши, шу жумладан тўпланиш жойига етиб келиш пайти қутқарув хизматлари қутқарувчилари ишининг ёки навбатчилигининг бошланиши, ишнинг ёки навбатчиликнинг тамом бўлиши эса — ишдан ёки навбатчиликдан тўлиқ озод бўлиш пайти ҳисобланади.

20. Ҳисобга олиш даврининг давомийлигини вазирлик, идора ёки ташкилот раҳбари билан келишган ҳолда қутқарув хизмати бошлиғи белгилайди.

VI. Қутқарув хизматлари қутқарувчилари меҳнатига ҳақ тўлаш

21. Меҳнат шартномаси (контракти) бўйича ишлайдиган қутқарув хизматлари қутқарувчилари меҳнатига ҳақ тўлаш миқдори меҳнат шартномаси (контракти) шартларига, шунингдек идоравий норматив ҳужжатларга мувофиқ белгиланади ва белгиланган тартибда тасдиқланган тегишли йил учун меҳнатга ҳақ тўлаш фондидан ортиқ бўлиши мумкин эмас.

22. Тезкор ва профессионал тайёрлик учун лавозим маошига қўшимча ҳақ ҳар бир тоифа даражаси учун:

халқаро тоифадаги қутқарувчи учун — лавозим маошининг 40 фоизи миқдорида;

I тоифа қутқарувчи учун — лавозим маошининг 30 фоизи миқдорида;

II тоифа қутқарувчи учун — лавозим маошининг 20 фоизи миқдорида;

III тоифа қутқарувчи учун — лавозим маошининг 10 фоизи миқдорида белгиланади.

23. Қутқарув хизматлари қутқарувчилари меҳнатига ҳақ тўлаш қутқарув хизматларига эга бўлган вазирликлар, идоралар ва ташкилотларнинг маблағлари ҳисобига, тегишли йил учун тасдиқланган харажатлар сметалари доирасида ёки хизмат кўрсатиладиган ташкилотларнинг маблағлари ҳисобига амалга оширилади.

24. Дам олиш ва байрам кунларида қутқарув хизматлари қутқарувчиларининг меҳнатига ҳақ тўлаш Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 157-моддасига мувофиқ амалга оширилади.

25. Қутқарувчиларнинг ноқулай табиий-иқлим ва маиший шароитларга эга бўлган жойлардаги ишлари учун қонун ҳужжатларига мувофиқ туман коэффицентлари ва меҳнат ҳақиға устамалар тўланади.

Қутқарувчиларнинг иш вақти (хизматни ўташ) режимини белгилаш ва уларнинг меҳнатига ҳақ тўлаш қоидаларига
ИЛОВА

Хавфли ва зарарли ишлаб чиқариш омиллари КЛАССИФИКАЦИЯСИ

1.1. Хавфли ва зарарли ишлаб чиқариш омиллари таъсир хусусиятига кўра қуйидаги гуруҳларга бўлинади:

- физик;
- кимёвий;
- биологик;
- психофизиологик.

1.1.1. Физик жиҳатдан хавфли ва зарарли ишлаб чиқариш омиллари қуйидагиларга бўлинади:

ҳаракатланадиган машина ва механизмлар; ишлаб чиқариш асбоб-ускуналарининг ҳаракатланадиган қисмлари; ҳаракатланадиган буюмлар, заготовкалар, материаллар; емирувчи конструкциялар, қулаб тушадиган тоғ жинслари;

иш ҳудуди ҳавосининг юқори даражада чанглиги ва газланганлиги; асбоб-ускуналар, материаллар юзасининг юқори ёки паст ҳарорати;

иш ҳудуди ҳавосининг юқори ёки паст ҳарорати;

иш жойидаги шовқиннинг юқори даражаси;

вибрациянинг юқори даражаси;

инфратовуш тебранишларининг юқори даражаси;

ультратовушнинг юқори даражаси;

иш ҳудудидаги юқори ёки паст барометрик босим ва унинг кескин ўзгариши;

хавонинг юқори ёки паст намлиги;
хавонинг юқори ёки паст ҳаракатчанлиги;
хавонинг юқори ёки паст ионлашганлиги;
иш ҳудудидаги ионлаштирувчи нурланишнинг юқори даражаси;
фақат одамнинг танаси орқали ток туташуви бўлиши мумкин бўлган
электр занжиридаги кучланишнинг юқори миқдори;
статик электрнинг юқори даражаси;
электромагнит нурланишларининг юқори даражаси;
электр майдонининг юқори кучланганлиги;
магнит майдонининг юқори кучланганлиги;
табiiй ёруғликнинг йўқлиги ёки етишмаслиги;
иш зонасининг етарлича ёритилмаганлиги;
нурнинг юқори ёруғлиги;
паст контрастлилик;
тўғридан-тўғри ва акс эттирилган товланиш;
нур оқимининг юқори пульсацияси;
ультрабинафша радиациянинг юқори даражаси;
инфрақизил радиациянинг юқори даражаси;
заготовклар, инструментлар ва асбоб-ускуналар юзасидаги ўткир қир-
ралар, нотекисликлар;
иш жойининг ер юзаси (пол)га нисбатан анча юқори жойлашганлиги;
вазнсизлик.

1.1.2. Кимёвий жиҳатдан хавфли ва зарарли ишлаб чиқариш омиллари қуйидагиларга бўлинади:

а) инсон организмга таъсир қилувчи хусусияти бўйича:

токсикли;
қўзғатувчи;
сездирувчи;
канцерогенли;
мутагенли;
репродуктив функцияга таъсир кўрсатувчи;

б) қуйидагилар:

нафас олиш органлари;
ошқозон-ичак йўли;
тери қоплами ва шиллиқ қавати орқали инсон организмга кирувчи.

1.1.3. Биологик жиҳатдан хавфли ва зарарли ишлаб чиқариш омиллари қуйидаги биологик объектларни ўз ичига олади:

патогенли микроорганизмлар (бактериялар), вируслар, риккетсиялар, спирохетлар, замбуруғлар) ва уларнинг ҳаёт фаолияти маҳсулотлари;
микроорганизмлар (ўсимликларга, ҳайвонларга оид).

1.1.4. Психофизиологик жиҳатдан хавфли ва зарарли ишлаб чиқариш омиллари таъсир кўрсатиш хусусиятига кўра қуйидагиларга бўлинади:

а) жисмоний жиҳатдан ортиқча юкларлар;
б) асаб-психик жиҳатдан ортиқча юкларлар.

1.1.4.1. Жисмоний жиҳатдан ортиқча юкламалар қуйидагиларга бўлинади: статик; динамик.

1.1.4.2. Асаб-психик жиҳатдан ортиқча юкламалар қуйидагиларга бўлинади:

ақлий зўриқиш;
анализаторларнинг зўриқиши;
меҳнатнинг зериктирувчанлиги;
эмоция жиҳатидан ортиқча юкламалар.

1.2. Айнан бир хавfli ва зарарли ишлаб чиқариш омили ўзининг таъсир кўрсатиш хусусиятига кўра бир вақтнинг ўзида 1.1 кичик бандида санаб ўтилган турли гуруҳларга мансуб бўлиши мумкин.